

**Verslaggevende eenheid
Stichting Het Geldersch
Landschap gecombineerd**

Jaarstukken 2024

Datum: 22 mei 2025

Inhoudsopgave

Directieverslag	2
Verslag Raad van Toezicht	18
Verkort verslag Raad van Advies	21
Verkort verslag Beheer Advies Commissie	23
Jaarrekening:	
Balans per 31 december 2024	25
Staat van Baten en Lasten over 2024	26
Kasstroomoverzicht	27
Toelichting op de jaarrekening 2024	28
Overige gegevens	70

Bijlagen

1	Specificatie van de door de Stichting beheerde terreinen	75
2	Verantwoording NPL-projecten	76
3	Groepsstructuur verslaggevende eenheid Stichting Het Geldersch Landschap	77
4	Samenstelling Raad van Toezicht en Directie	78

Directieverslag gecombineerde jaarrekening

Een turbulent jaar

Het jaar 2024 was een jaar met grote politieke koerswijzigingen, zowel nationaal als internationaal. Het kabinet Rutte IV was na jarenlange aarzelingen voortvarend van start gegaan met het natuurherstel en had maar liefst 25 miljard euro vrijgemaakt voor de transitie van het landelijk gebied en 35 miljard voor de aanpak van de klimaatverandering. Provincies gingen voortvarend van start met het maken van plannen voor het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG). In Gelderland leidde dit tot een gedegen en goed onderbouwd programma Vitaal landelijk gebied Gelderland (VLGG) waarvoor de provincie hoopte een groot deel van de benodigde middelen, circa € 10 miljard, te mogen ontvangen uit het Transitiefonds. Het uitgewerkte conceptprogramma VLGG is op 8 april 2024 aangeboden aan de minister van Natuur en Stikstof.

In het nieuwe Regeerakkoord werden de middelen uit het Transitiefonds voor 4/5 deel geschrapt. Slecht een klein deel was nog beschikbaar voor landbouwmaatregelen. Het kabinet Schoof wendde het grootste deel van het Transitiefonds aan voor andere zaken en schafte tegelijkertijd het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) af. In het Regeerakkoord werd een nieuw plan aangekondigd voor de aanpak van de wettelijke opgaven en de doorontwikkeling van de landbouw, maar op het moment van schrijven heeft de minister van LNV nog geen concreet alternatief gepresenteerd. Gedeputeerde Staten heeft op basis van het Rijksbesluit besloten dat ook het VLGG komt te vervallen, maar de opgaven voor natuurherstel blijven bestaan. Daarbij is de focus gelegd op de Veluwe en Winterswijk.

Op dit moment is € 877 miljoen beschikbaar, grotendeels uit de speciale doeluitkering (SPUK) van het Rijk om de geborgde maatregelen uit de natuurherstelplannen uit te voeren. De maatschappelijke urgentie om de stikstofproblematiek op te lossen, de boeren een reëel perspectief te bieden en de natuur te herstellen is echter groter dan ooit.

Dat betekent dat organisaties als Geldersch Landschap & Kasteelen (GLK) nog meer dan voorheen moeten uitgaan van de eigen kracht en visie en rekening moeten houden met een ander klimaat, zowel meteorologisch als politiek. Dat doen we al in ons concrete beheer en onderhoud, maar daarnaast zijn we in 2024 begonnen aan onze nieuwe meerjarenvisie voor 2026-2035. Tijdens bijeenkomsten met alle medewerkers, de (advies)raden en een aantal expert zijn inspirerende gesprekken gevoerd die directie en managementteam voorzagen van een groot aantal bouwstenen voor deze meerjarenvisie. In de loop van 2025 moet deze gereed zijn en heeft GLK het kompas en de routekaart in handen voor het komende decennium. Dat geeft vertrouwen en enthousiasme om voortvarende de toekomst in te gaan ook al varen we onder niet al te gunstig politiek gesternte.

In voorgaande jaren vermeldde wij in ons jaarverslag een risico naar aanleiding van een klacht ingediend bij de Europese Commissie door de Vereniging Gelijkberechtiging Grondbezitters (VGG) over de PNB-regeling. Van 1993 tot en met 2011 bestond deze subsidieregeling waarmee alleen natuurbeschermingsorganisaties Natuurmonumenten en de 12 Provinciale Landschappen grond konden verwerven met het oog op natuurbehoud. Particuliere grondbezitters, verenigd in de VGG, vonden het onterecht dat zij geen gelijke aanspraak hadden op die aankoopsubsidie die zij beschouwen als ongeoorloofde staatssteun. Na jarenlange discussies met het ministerie van LNV en de betreffende natuurbeschermingsorganisaties dienden zij in 2008 een klacht in bij de Europese Commissie. In 2012 werd de subsidieregeling beëindigd. Door de Europese Commissie is een onderzoek ingesteld naar de rechtmatigheid van uitgekeerde aankoopsubsidies. Natuurmonumenten en de 12 Provinciale Landschappen zagen een eventuele nieuwe formele beoordeling door de Europese Commissie met vertrouwen tegemoet. Mocht de Europese Commissie echter na herbeoordeling toch tot de conclusie komen dat sprake zou zijn van (on)verenigbare staatssteun, dan zou de Staat gedwongen kunnen zijn (een deel van) de ontvangen steun en/of de rente daarover terug te vorderen van de natuurbeschermings-

organisaties, hetgeen materiële gevolgen kan hebben voor de financiële positie van de natuurbeschermingsorganisaties.

Deze onzekerheid over de uitkomst van het onderzoek door de Europese Commissie zijn ten einde gekomen nu betrokkenen in 2024 een schikking hebben getroffen. Natuurmonumenten en de Provinciale Landschappen zullen in het kader van deze schikking circa € 80 miljoen storten in een door de VGG op te richten fonds. Met de middelen in het fonds zal het particuliere natuurbeheer in Nederland een extra impuls krijgen. De VGG heeft de klacht ingetrokken en de Europese commissie heeft het dossier in november gesloten. De particuliere grondbezitters en natuurbeschermingsorganisaties staan nu weer schouder aan schouder in plaats van tegenover elkaar. Dat is goed nieuws voor alle natuur(liefhebbers) in Nederland.

Onder regie van LVVN-Staatssecretaris Jean Rummenie hebben de Staat (LVVN, Staatsbosbeheer en Rijksvastgoedbedrijf), TBO's en VGG tevens een convenant ondertekend, waarin duidelijke afspraken staan over het verkoopproces van gronden met de eindbestemming natuur door overheden. Dit convenant sluit aan op Didamarrest 1 en 2 en voorkomt juridische procedures in de toekomst.

Het voortslepen van de klachtprocedure bracht onzekerheid en hoge kosten met zich mee. We werken juist graag samen met particuliere grondbezitters om de natuur te beschermen en te versterken en om belangrijke maatschappelijke uitdagingen in het buitengebied aan te gaan. Juist in deze tijd, waarin alle handen nodig zijn voor de natuur. Natuurmonumenten en de Provinciale Landschappen richten zich niet alleen op de natuur in de eigen terreinen maar maken zich ook sterk voor de natuurkwaliteit daarbuiten. Het door de VGG op te richten fonds draagt bij aan deze missie.

In financieel opzicht was 2024 een goed jaar voor GLK. Het resultaat van de operationele activiteiten lag in de lijn van de begroting. Het jaarplan 2024 met de titel "Een nieuw gezicht" is grotendeels gerealiseerd.

Een aantal grote schenkingen en vooral een zeer substantiële erfenis eind van het jaar vielen ons ten deel. Dankzij dergelijke giften en legaten kan GLK zijn doelen realiseren, mooie aankopen en bijdragen aan een prachtig Gelderland waar het fijn wonen, werken en recreëren is. De beurskoersen ontwikkelden zich daarnaast ook gunstig zodat het resultaat van de beleggingen aanmerkelijk hoger was dan begroot.

Dat 2024 zo'n succesvol jaar is, is te danken aan de inzet van medewerkers en vrijwilligers. GLK mag zich gelukkig prijzen met zeer gemotiveerde en professionele medewerkers die zich elke dag weer inzetten voor de doelen van organisatie. Zij worden bijgestaan door vele vrijwilligers die zich op een groot aantal plekken verspreid over onze provincie met passie inzetten voor GLK. Zonder hen zou er dit jaar niet zoveel tot stand hebben kunnen komen!

Doelstelling, missie en visie

Geldersch Landschap & Kasteelen (Geldersch Landschap & Kasteelen) is de werkorganisatie waarin vier stichtingen samenwerken:

Stichting Het Geldersch Landschap heeft ten doel "het behoud en de zorg voor in landschappelijk, natuurwetenschappelijk en/of cultuurhistorisch opzicht belangrijke terreinen in de provincie Gelderland met de zich daarop bevindende monumenten van geschiedenis en kunst, in het bijzonder die bedoeld in de Monumentenwet 1988 en (rijks)monumenten in de zin van de Erfgoedwet".

Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen heeft ten doel "de in de provincie Gelderland aanwezige kastelen, kasteelruïnes en historische landhuizen met de daarbij behorende inventarissen, tuinen, opstallen en erven te behoeden voor verval en ondergang en bij te dragen aan het behoud van de hierin besloten kunsthistorische, cultuurhistorische en landschappelijke waarden".

Stichting Steunfonds Geldersch Landschap en Kasteelen heeft tot doel “de stichtingen: ‘Stichting Het Geldersch Landschap’ en ‘Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen’, beiden gevestigd te Arnhem, materiële steun te verlenen bij het realiseren van de gezamenlijke dan wel afzonderlijke doelstellingen”.

Brantsen Van de Zyp Stichting heeft als belangrijkste doel “het bijeenhouden en verzorgen van een verzameling portretten en andere herinneringsstukken betrekking hebbende op het geslacht Brantsen en aanverwante geslachten”. Per 1 januari 2024 maakt Brantsen Van de Zyp Stichting deel uit van de werkorganisatie.

Geldersch Landschap & Kasteelen opereert als particuliere organisatie in het publiek domein en geeft invulling aan maatschappelijke doelen. Hiervoor is Geldersch Landschap & Kasteelen ten dele afhankelijk van financiële ondersteuning van overheden. Door spreiding van inkomsten en een groot draagvlak vanuit de Gelderse samenleving is de afhankelijkheid van de overheid in balans. Geldersch Landschap & Kasteelen is een kennisintensieve organisatie.

De missie van Geldersch Landschap & Kasteelen luidt als volgt: “Wij geven het Gelderse culturele en natuurlijke erfgoed door, we laten het leven”. Bezit dat aan ons is toevertrouwd behouden we niet alleen, we willen het in betere staat doorgeven aan de generaties die ons volgen. We beheren het met de grootst mogelijke zorg en laten het leven, letterlijk en onder de mensen. Geldersch Landschap & Kasteelen doet dit door een goed beheer, een zorgvuldige exploitatie en verwerving van natuurterreinen, bossen, landgoederen, cultuurhistorische objecten en monumentale panden zoals bijvoorbeeld kastelen en boerderijen. Met openstelling van het bezit, educatie en voorlichting, wordt het belang van natuur, landschap en erfgoed uitgedragen.

Goed bestuur

Keurmerken, gedragscode en richtlijnen

Geldersch Landschap draagt een aantal keurmerken, gedragscodes en richtlijnen. Om onze missie en doelstellingen resultaatgericht en gericht op de belanghebbenden in praktijk te kunnen brengen, is de Stichting voortdurend bezig met de kwaliteit van het beleid, uitvoering van kernactiviteiten en bedrijfsvoering.

De kwaliteit is gewaarborgd door de certificering van de volgende keurmerken:

- CBF, Toezicht op goeddoen
- Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI)
- Professionele organisatie voor monumentenbehoud (POM)
- SNL-certificering (Subsidiestelsel Natuur en Landschap)
- Museumregister Nederland
- Forest Stewardship Council (FSC)

Op onze website www.glk.nl/organisatie kunt u op meer informatie vinden over de keurmerken.

Daarnaast onderschrijven wij de volgende gedragscodes en richtlijnen:

- Richtlijn Financieel Beheer Goede Doelen
- Aanbeveling Toepassing van Richtlijn 650 voor Kosten Beheer & Administratie
- Regeling beloning directeuren van goede doelen
- SBF-code Goed Bestuur
- Governance Code Cultuur
- Ethische Code voor Musea
- Fair Practice Code
- Erkend leerbedrijf - Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB)
- Gedragscode Natuur
- Gedragscode Bosbeheer
- Code Diversiteit & Inclusie

Op onze website www.glk.nl/goed-bestuur/integriteit kunt u meer informatie vinden over de gedragscodes en richtlijnen.

Verantwoordelijkheid en controle

Geldersch Landschap & Kasteelen kent het toezichthoudermodel met een Raad van Toezicht (RvT). De directeur-bestuurder en adjunct-directeur leggen verantwoording af aan de RvT. De directie laat zich adviseren door een Raad van Advies, Beheer Advies Commissie, Adviescommissie Brantsen Van de Zyp en Vermogens Beheer Commissie. Het managementteam is verantwoordelijk voor het managen van de dagelijkse gang van zaken.

De financiële planning & control (P&C)cyclus kent drie onderdelen:

1. Begrotingen
2. Tussentijdse cijfers
3. Jaarrekening

De controletaken liggen daarbij bij de controller, Financiële Audit Commissie en de accountant. In het proces van de financiële P&C-cyclus wordt in de P&C-gesprekken ook de inhoudelijke voortgang van de resultaatafspraken en KPI's uit het jaarplan besproken. De administratie en interne controle wordt jaarlijks geactualiseerd en getoetst door een accountant. Dit heeft ook geleid in 2024 tot een goedkeurende accountantsverklaring bij de jaarrekeningen. Naast deze interne cyclus zijn er ook externe kwaliteitscycli die onder meer samenhangen met de diverse keurmerken waaraan moet worden voldaan, zoals de SNL en CBF. Deze hebben hun eigen frequenties (jaarlijks, om de 4 jaar, etc.) en worden wanneer dit speelt opgenomen in de reguliere P&C-cyclus.

In december 2024 heeft er een FSC-audit plaatsgevonden bij GLK. Dit was een zogeheten interne audit, die door de beheerder van het groepscertificaat (Unie van Bosgroepen) werd uitgevoerd. In totaal zijn 4 boslocaties verspreid over het bezit van GLK bezocht. Er is een aantal kleine aandachtspunten naar voren gekomen die GLK de komende tijd kan oppakken. Er zijn geen grote tekortkomingen geconstateerd. Begin 2025 heeft de 3-jaarlijkse externe audit voor de SNL-certificering plaatsgevonden. Deze audit gebeurt aan de hand van het eigen SNL-kwaliteitshandboek van GLK dat is gemaakt op basis van het programma van eisen. Tijdens de audit zijn tal van voorbeelden getoond en is doorgesproken hoe GLK de kwaliteitscyclus voor het terreinbeheer organiseert en uitvoert. Er zijn geen tekortkomingen geconstateerd.

De directie legt door middel van het jaarverslag en de jaarrekening verantwoording af aan belanghebbenden zoals donateurs en subsidieverstrekkers.

Organisatie

Per 1 januari 2024 is er sprake van een tweehoofdige directie. De directie bestaat uit:

- de heer M.P. van Maarseveen (voorzitter) - als directeur-bestuurder eindverantwoordelijk voor het functioneren van GLK;

-de heer T.W.M. Meeuwissen (lid) – als adjunct-directeur tevens de vervanger van de directeur-bestuurder bij (langdurige) afwezigheid en daarnaast hoofd van de afdeling Landschap en Kastelen.

Onder de directie werken de afdelingshoofden die samen met de directie het managementteam (MT) vormen. Het MT bestaat verder uit het Regiohoofd Oost-Gelderland, Regiohoofd West-Gelderland, Hoofd Financiën & Controlling, Hoofd Personeel en Organisatie, Hoofd Marketing, Communicatie en Fondsenwerving, Hoofd Bedrijfsvoering, Hoofd Bouwkundige zaken en de Rentmeester.

De kern van de uitvoeringsorganisatie wordt gevormd door de beheereenheden en de opengestelde kastelen. De werkorganisatie is zodanig ingericht, dat zoveel mogelijk werkvelden overgenomen kunnen worden bij uitval (inhuur of eigen medewerker). Het functioneren van de medewerkers wordt door de directie geëvalueerd conform een vastgesteld beoordelingssysteem. Eens in de vijf jaar wordt een Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E) uitgevoerd, waarbij de directe werkomgeving in beeld wordt gebracht, beheersbaar met mede als doel ongevallen te voorkomen. Er is een actueel plan van aanpak.

De organisatie heeft een eigen arbeidsvoorwaardenpakket. De bezoldiging van de directie bleef binnen de maximale norm van de Regeling beloning van goededoelenorganisaties. De leden van de Raad van Toezicht ontvangen geen bezoldiging.

In 2024 waren er 149 medewerkers in dienst (112,5 fte). De formatie bestaat uit 105,7 vaste en 6,8 flexibele fte's. De gemiddelde leeftijd bedroeg 47 jaar en de verhouding man/vrouw was 56,55%/43,45%.

Ziekteverzuimpercentage over 2024 bedroeg 7,12%. Dit is een stijging t.o.v. 2023 (5,81%). De meldingsfrequentie is ook gestegen van 1,25 naar 1,42. De stijging in verzuim wordt vooral veroorzaakt door een toename in het aantal langdurig zieken. Een groot deel hiervan wordt veroorzaakt door medische problematieken die niet beïnvloedbaar zijn. Een klein deel door een combinatie van werk – en niet werk gerelateerde factoren.

In 2024 hebben we 18 vacatures opengesteld, waarvan er 16 ingevuld zijn. In veel gevallen betrof het vervanging als gevolg van pensionering, afscheid door langdurige ziekte, de terugkerende invulling van BBL vacatures of omdat medewerkers een nieuwe werkring hebben gevonden.

Er werkten het afgelopen jaar in totaal 960 vrijwilligers bij GLK (2023: 937) in een groot aantal verschillende functies. 42% van het aantal vrijwilligers was werkzaam in het landschap en natuur, 45% bij de kastelen en 14% voor overige werkzaamheden. 57,79% van de vrijwilligers was man en 42,63% vrouw.

Met de OR zijn gesprekken gevoerd over de procentuele stijging van de lonen in 2025 en 2026. Afgesproken is om de percentages van de loonontwikkeling die voor de CAO Bos en Natuur en de Museum CAO gelden ook voor GLK te hanteren. Beide CAO's kennen een loonstijging van 8,5% voor 2 jaar. Voor GLK betekent dit een stijging van 4,5% met ingang van 1 januari 2025 en 4% met ingang van 2026. In de begroting is hiermee rekening gehouden.

Tijdens een gezamenlijke bijeenkomst van MT en OR op 4 november is onder leiding van onze arbodienst Stigas gesproken over duurzame inzetbaarheid. Het belang van een gezonde werkomgeving en het welbevinden van medewerkers op de langere termijn stond daarin centraal. De input van de bijeenkomst wordt gebruikt bij het beleid van duurzame inzetbaarheid dat in 2025 wordt opgesteld door de afdeling P&O.

De MT leden volgen in de maanden maart - juni in 3 dagdelen een in company training over diversiteit en inclusie (D&I), gegeven door de BeHr groep. GLK wil een inclusief beleid op een duurzame wijze uit te stippelen en te bewerkstelligen. Eind van het jaar hebben we ons aangesloten bij Musea Bekennen Kleur (MBK). MBK zet in op bewustwording van de deelnemers en deelname moet leiden tot het opstellen van een plan van aanpak over D&I. Het opstellen van

een dergelijk plan staat in het jaarplan 2025 en deelname aan MBK geeft GLK de mogelijkheid om het D&I beleid met externe ondersteuning en in uitwisseling met andere musea te maken.

De *Raad van Toezicht* oefent het toezicht uit op basis van schriftelijke stukken, die periodiek in de vergaderingen van de Raad van Toezicht worden besproken in aanwezigheid van de directeur-bestuurder. Drie van de leden vormen tevens de Financiële Audit Commissie (FAC). Tijdens de vergaderingen verstrekken de directeur-bestuurder en medewerkers mondelinge toelichting. Er worden ook enkele inhoudelijke themadagen gehouden. Het functioneren van de directeur-bestuurder en adjunct-directeur wordt geëvalueerd door de Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht heeft een remuneratie commissie. Ieder jaar vindt een (verkorte) evaluatie plaats van het functioneren van de Raad van Toezicht. De leden van de Raad van Toezicht ontvangen uitnodigingen voor personeelsbijeenkomsten, evenementen, vrijwilligersbijeenkomst etc. Op deze manier wordt de Raad van Toezicht in de gelegenheid gesteld kennis te nemen van hetgeen leeft in de organisatie.

De *Raad van Advies* heeft tot doel gevraagd en ongevraagd, als raad maar ook als lid van de raad, adviseren van de directie met name van strategie en (meerjaren) beleid en relevante ontwikkelingen in de samenleving.

De *Beheer Advies Commissie* heeft tot doel gevraagd en ongevraagd adviseren van de directie terzake beleidsnota's, beheervisies en evaluaties, beheersmaatregelen en ingrijpende restauraties en projecten.

De *Adviescommissie Brantsen Van de Zyp* adviseert de directie met betrekking tot het museaal beleid en beheer.

De *Vermogens Beheer Commissie* heeft tot doel gevraagd en ongevraagd, als commissie maar ook als lid van de commissie, adviseren van de directie en Raad van Toezicht, met name van terzake het ontwikkelen en wijzigen van het beleid ten aanzien van het beleggingsstatuut, alsmede het rapporteren omtrent de uitvoering van het vermogensbeheer door de directie aan de Raad van Toezicht.

De *donateursvergadering* heeft tot doel de band tussen de begunstigers en de stichting te onderhouden in het belang van het bereiken van de doelstelling van de stichting. Jaarlijks vindt verantwoording aan de donateurs plaats in de donateursvergadering.

In de statuten van de stichtingen en het reglement ex artikelen 4 en 27 der statuten zijn de doelen en verantwoordelijkheden Raad van Toezicht en directeur-bestuurder verder uitgewerkt.

Effectiviteit en efficiency van bestedingen

Geldersch Landschap & Kasteelen heeft een meerjarenvisie 2016-2025 "Samen zorgen voor de toekomst van mooi Gelderland" met bijbehorende meerjarenbegroting. De jaarplannen en bijbehorende begrotingen zijn daar een uitwerking van. Op deze wijze geeft de directie richting aan de doelstellingen van de stichtingen. In het meerjarenvisie zijn richtinggevende doelstellingen opgenomen met als speerpunten de kwaliteit van ons bezit, interactie en de exploitatie. In het jaarplan en begrotingen zijn concrete doelen geformuleerd die doorgevoerd worden in de werk- en investeringsprogramma's van de eenheden. Voor 2024 betrof dit het jaarplan "Een nieuw gezicht". Aan de hand van kwartaalgesprekken wordt de voortgang gevolgd en vastgelegd. Mede aan de hand hiervan wordt het (financiële) jaarverslag opgesteld.

De inhoudelijke kwaliteitsborging geschiedt aan de hand van de kwaliteitscycli voor terreinbeheer, museaal beheer en gebouwenbeheer. Voor de terreinen en gebouwen bestaan meerjarenonderhoudsprogramma's en beheervisies. Ieder jaar worden een aantal beheervisies geactualiseerd. De kwaliteit wordt gewaarborgd door planning, uitvoering en evaluaties van het gevoerde beheer.

De Financiële Audit Commissie, die gevormd zijn uit leden van de Raad van Toezicht, bereiden met de directeur-bestuurder en controller alle financiële stukken voor inclusief de besprekingen met de accountant.

Doelrealisatie 2024

Als onderdeel van de kwaliteitscyclus terreinbeheer werden vier nieuwe beheervisies opgesteld voor de terreinen Wanninkhof en Reirinkbos en voor de terreinclusters Klein Bylaer en Beekdalen Oost-Veluwe. Er werd daarnaast een zestal terreinen/terreinclusters geëvalueerd. Het betrof Cannenburch, Tandem, Laan te Ruurlo, Lienden, Klein Bylaer en Scherpenzeel.

In het kader van de bestrijding invasieve exoten Gelders Natuur Netwerk (GNN) is de afdekking van een deel van de Borkense Baan bij Winterswijk is voorlopig opgeleverd. 5400 m² is afgedekt, 550 meter infiltratiebuis aangelegd in de sloten aan weerszijde en 1295 ton zand aangebracht. De afdekking blijft een jaar liggen met als doel de drie exoten op de Borkense Baan, Reuzenbalsemien, Reuzenberenklauw en Japanse Duizendknoop, definitief de bestrijden en weer ruimte te bieden aan schraal grasland waar zowel insecten als de zandhagedis hun weg kunnen vinden.

De programma-aanvraag inrichting GNN is uitgebreid met ca. 70 ha waardoor het totale programma nu 180 ha behelst. Ca. 85 ha is reeds gereed. Voor 2025 staat nog eens 8 ha op de planning om in te richten. Ook het programma Kwaliteitsimpuls Bestaande Natuur is uitgebreid. De uitgevoerde onderzoeken voor de Kraaigraaf, Muggenhoek, Beerninkhoek - Vennevertloo en de Heerlijkheid Beek zijn uitgewerkt tot het niveau van inrichtingsmaatregelen en voorzien van een begroting. Op basis van de begroting is de uitbreiding aangevraagd. Voor de SPUK is hetzelfde van toepassing. De aanvraag is hier aangevuld met de herstelmaatregelen in de Leemputten en het Verbrande Bos en de bestrijding van Japanse Duizendknoop op de Zilverberg.

De Nationale Postcode Loterij steunt het Geldersch Landschap jaarlijks met een substantiële bijdrage. Die maakt het mogelijk dat GLK projecten kan uitvoeren die niet uit de reguliere exploitatie gefinancierd kunnen worden. In 2024 werd de bijdrage van de Nationale Postcode Loterij onder meer besteed aan de bestrijding van invasieve exoten, de verduurzaming van onze gebouwen, de tuin en het park van landgoed Staverden, de herinrichting van landgoed Hoevelaken, het herstel van de Eendjesvijver op Mariëndaal, de verduurzaming van de schaapskooi op de Loenermark en het bosherstel op landgoed Zwaluwenburg.

In maart ging de giftenactie 'Klimaatbestendige bossen' van start. Om extra aandacht te vragen voor de actie zijn er op 19 maart bomen geplant op de Loenermark door Loenense basisschoolleerlingen onder begeleiding van de boswachter.

Op Staverden werd voortvarend begonnen met het herstel van het landgoed. Op de Leemputten en het Verbrande Bos werden maatregelen uitgevoerd in het kader van de natuurherstelprogramma's van de Provincie Gelderland. Door sloten te dempen wordt afvoer van water tegengegaan en de hydrologie hersteld. Met de provincie Gelderland is een overeenkomst afgesloten over onder andere de omzetting naar natuur van circa 52 hectare landbouwgrond en de bestemmingswijziging van de voormalige agrarische gebouwen. In de overeenkomst met de provincie is afgesproken dat GLK verantwoordelijk is voor de (her)ontwikkeling c.q. sanering van de gebouwen. Daarbij is besloten tot de realisatie van woonbestemming met een bijgebouw op voormalige boerderij De Meerhoeve, alle overige opstallen amoveren en het terrein inrichten als natuurgebied waarbij sloopmeters worden aangewend voor buiten landgoed Staverden.

Het faunabeheer en met name de edelhertenstand is al enkele jaren onderwerp van gesprek met provincie Gelderland en de Faunabeheereenheid Gelderland. Staverden maakt onderdeel uit van de Noord-Veluwe waar over het algemeen de edelhertenstand (te) hoog is. In het najaar van 2023 is besloten opnieuw te kijken hoe het faunabeheer het beste vorm kan worden gegeven om de doelstand op leefgebied Noord-Veluwe niveau te bereiken. In het voorjaar van 2024 is opdracht gegeven aan twee externe experts om GLK hierover te adviseren. Het onderzoek is eind 2024

afgerond. Daaruit bleek dat de populatie edelherten op leefgebied niveau Noord-Veluwe sinds 2021 daalt en dat het relatieve en absolute afschot ten opzichte van andere beheerders in het leefgebied voor de seizoenen 2022-2023 en 2023-2024 bij GLK is toegenomen. Voorts bleek dat onder gelijkblijvende omstandigheden (het effect van de wolf op de (middel)lange termijn is nog niet bekend) de doelstand op het leefgebied in 2027 kan worden bereikt.

Ten behoeve van de uitbreiding van landgoed Hoevelaken heeft op de gemeenteraad van Nijkerk op 28 maart 2024 zijn goedkeuring gegeven om gronden te verwerven en tevens de bouw van 7 huizen in het gebied mogelijk te maken. Hiermee kunnen we een grote stap voorwaarts maken in dit project en wordt circa 18 hectare terrein aan ons landgoed Hoevelaken toegevoegd. Landschapsarchitectenbureau Debie & Verkuyl heeft het landschapsontwerp voor het nieuwe deel van het landgoed opgesteld. Eerste onderdeel van de realisatie van het plan Hoevelaken was de verplaatsing van de parkeerplaats aan de Nijkerkerstraat. Voor de nieuwe parkeerplaats voor landgoed Hoevelaken is aan de Nijkerkerstraat een omgevingsvergunning aangevraagd en verleend. Naar aanleiding daarvan is er een inloopavond georganiseerd waarin de plannen gepresenteerd zijn aan de direct aanwonenden. Begin november werd er in opdracht van de gemeente Nijkerk gestart met de aanleg van de nieuwe parkeerplaats die half december gereed kwam. De parkeerplaats aan de Boslaan is nu definitief gesloten.

Eind oktober is de laatste fase van de erosiebestrijding Eendjesvijver op Landgoed Mariëndaal afgerond. De voorgaande twee fases waren gericht op het beheersen van waterstromen en het verstevigen van de oevers. In de afsluitende fase ligt de focus op het verder versterken van de oeverrand en het verbeteren van de toegankelijkheid van het gebied. Rondom de vijver is een extra wandelpad aangelegd en het stalen hek bovenlangs is verlengd. De toegangen naar de vijver zijn verlegd. De doelstelling van deze maatregelen is om verdere erosie een halt toe te roepen en tegelijkertijd de landschappelijke en recreatieve waarde van het gebied te behouden en versterken.

Het bestemmingsplan voor de aanleg van parkeerterrein bij kasteel Doorwerth en de omvorming van een aantal hectare landbouwgrond in natuur in de uitwaarden bij Doorwerth is op 30 oktober unaniem goedgekeurd door de gemeenteraad van Renkum. Eerder heeft biologische boerderij Veld en Beek bezwaar ingediend tegen de bestemmingplanwijziging omdat zij het niet eens is met de natuurdoelen die op de door hun gepachte grond worden gelegd, maar waarvan zij al jarenlang op de hoogte zijn. In de aanloop naar de Raadscommissievergadering heeft GLK bijna alle fracties gesproken. Dit heeft tot een beter begrip van het GLK-standpunt gezorgd. Het standpunt van GLK heeft ook steun van de provincie. Na ruim 2 jaar oponthoud kan GLK verder met de parkeerplaats. GLK heeft nieuwe afspraken gemaakt over het gebruik van de gronden met de bedrijfsopvolgers van Veld en Beek.

GLK heeft middels gunning ongeveer 1 ha bos te Epe bij Natuurterrein Wildlust kunnen aankopen van vier erfgenamen. Dit bos met een gemengde opstand van loof- en naalddhout in een kwelgebied is onderdeel van een Natura 2000 gebied en ligt grotendeels ingesloten door bezit van GLK. Het perceel maakt ook onderdeel uit van een complex raatakkers (Rijksmonument) en deze archeologische sporen zijn kwetsbaar. De aankoop is gefinancierd door een particulier fonds in overleg met de schenkers. Met financiële ondersteuning van een particulier fonds en in overleg met de betreffende schenkers is ongeveer 6 ha landbouwgrond tegen het natuurterrein De Kraaigraaf te Twello. Deze gronden worden omgezet in natuur. Hoewel deze gronden onderdeel uitmaken van het GNN is subsidie voor aankoop van de provincie sinds dit voorjaar niet meer van mogelijk en zijn de gronden uiteindelijk aangekocht met steun van particuliere gevers. De verwerving vormt een welkome aanvulling op het bestaande bezit van GLK. De pachter van hoeve Kössink heeft ongeveer 3 ha landbouwgrond van de historische Enk aan GLK verkocht om het vervolgens regulier te pachten van GLK. Tegelijkertijd is ongeveer 1,4 ha liberaal verpachte landbouwgrond door dezelfde pachter afgestaan ten gunste van natuurontwikkeling. De financiering voor deze aankoop is afkomstig uit het Van den Hazel Fonds (fonds op naam) en het voormalig Spiering Fonds. Een perceel landbouwgrond op landgoed Staverden ter grootte van

0,5 ha dat voor een klein deel in het GNN ligt is na een lange periode van onderhandelen met de eigenaar overgedragen aan GLK. Dit perceel zal worden omgevormd naar droog schraalland. Naast subsidie voor het gedeelte onder de GNN is het andere niet-subsidiabele gedeelte door de eigenaar in de vorm van een schenking overgedragen. Om in de toekomst projectontwikkeling in een perceel bos te voorkomen is een deel van het onverdeeld eigendom van het bos bij Heelsum ter grootte van 0,5 ha aan GLK toevertrouwd. Het betreft een schenking van erfenamen in de nabijheid van bezit van GLK.

In het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (NPRD) geeft Defensie aan hoeveel ruimte nodig is om de veiligheid te waarborgen, zowel nu als in de toekomst. Dit betreft onder andere kazernes, vliegvelden, opslagplaatsen, laagvlieggebieden en oefenterreinen. Dit zou GLK onder andere raken bij "uitbreiding Artillerie Schietkamp 't Harde (ASK)" op onze terreinen De Dellen en Scherpenberg, de "Oefenlocaties explosieven" op ons landgoed Petrea bij Wapenveld en het gebied naast ons terrein Loenermark en "laagvlieggebied voor helikopters" boven delen van de Achterhoek. Op 12 november heeft het ministerie van Defensie laten weten te stoppen met verder onderzoek naar de locatie nabij Wapenveld als locatie voor het oefenen en trainen met explosieven. Met name voor dit terrein zouden gevolgen ingrijpend zijn geweest omdat het voor publiek afgesloten zou moeten worden. Begin 2025 verwachten we meer duidelijkheid te hebben voor de gevolgen van de zoektocht voor onze andere terreinen.

Na een intensief traject als gevolg van een motie van de Staten over een houtoogstverbod in kwalificerende habitattypen op de Veluwe ligt er nu een door de grondeigenaren op de Veluwe gedragen uitwerking van dit beleid. Samengevat is er nu wat betreft arealen houtoogstverbod en -beperking overeenstemming. Ook het berijden van kwalificerend habitat buiten de maatregelgebieden mag nu onder bepaalde voorwaarden. In 2025 zal ook de juridische afhandeling van de compensatie van het verlies aan houtoogst inkomsten plaatsvinden.

De verduurzaming van onze gebouwen is deels gefinancierd uit de bijdrage van de Nationale Postcode Loterij. Het terugdringen van het energiegebruik en de invoering van duurzaamheidsmaatregelen in onze bedrijfsvoering hadden het afgelopen jaar veel aandacht en zijn een wezenlijk onderdeel van ons beleid geworden. Verduurzaming van kastelen en grotere gebouwen in ons beheer vindt veelal plaats in combinatie met onderhoud. Daarbij gaat het om isoleren van wanden/daken, het aanbrengen van isolerende beglazing en/of achterzetbeglazing, de plaatsing van warmtepompen en het bewustmaken van de gebruikers.

In 2024 is naast het reguliere onderhoud aan gebouwen en kastelen groot onderhoud gepleegd aan een aantal woningen/boerderijen. De 5e jaarschijf voor de verduurzaming van onze woningen/boerderijen is uitgevoerd. De restauratie en verduurzaming van Boerderij Louisiana werd opgeleverd en de woning is inmiddels verhuurd.

De renovatie en verduurzaming van de werkschuur Buurmalsen is afgerond en in gebruik genomen door het beheer team van het Rivierengebied. Het gebouw is op 24 juni feestelijk ingewijd met een BBQ voor alle medewerkers van GLK.

Niet alle projecten die we ons hadden voorgenomen konden in 2024 worden gerealiseerd. In de meeste gevallen had dit te maken met het vergunningstraject dat niet binnen de geplande tijd was afgerond waardoor projecten werden vertraagd. Het meest pregnant is dat bij de voorgenomen vernieuwing en uitbreiding van onze werkschuur op de Loenermark. Ondanks intensieve gesprekken van GLK met de gemeente heeft dit nog niet geleid tot een positief besluit.

Op 4 april opende H.K.H. Prinses Margriet de nieuwe publiekspresentatie "Ontdek de middeleeuwen in scherven" op kasteel Ammersoyen, Deze presentatie' maakt onderdeel uit van het businessplan van Ammersoyen dat is opgesteld om de instandhouding en openstelling van Ammersoyen ook in de toekomst veilig te stellen. Het plan voorziet in een brede kwaliteitsimpuls met daarbij het streven om het kasteelcomplex bij een breed publiek uit de regio en ver daarbuiten op de kaart te zetten. De eerste fase van het masterplan is nu afgerond. Op basis van de evaluatie

van de eerste fase en de bevindingen van de komende maanden, zullen in 2025 de voorbereidingen voor de tweede fase worden gestart.

In 2024 zijn we gestart met de voorbereidingen voor een vergelijkbaar masterplan voor kasteel Doorwerth dat in 2025 gereed moet zijn. Doel van het plan is te komen tot een integrale visie op het ensemble (kasteel, bijgebouwen en gronden van de voormalige heerlijkheid en de daarbij behorende collectie) uitgaande van de kernkwaliteiten, 'spirit of place' en de poortfunctie ervan. Met als doel deze te vertalen naar een optimaal ruimtelijk en functioneel gebruik van alle onderdelen van het ensemble, zodanig dat deze elkaar versterken in positionering, uitstraling en exploitatie. We willen heerlijkheid Doorwerth daarmee presenteren als één geheel en de onlosmakelijke verbondenheid tussen het kasteel en het omliggende landschap is de kern van dit verhaal.

Op kasteel Staverden werd hard gewerkt en het herstel van gebouw. Nadat eerder de buitenzijde was aangepast startte in najaar van 2023 de omvangrijke restauratie van het interieur. De binnenkant wordt hersteld in zijn oude luister en wordt teruggebracht naar de laatste bouwphase van 1905. Op de begane grond werden de representatieve ruimtes hersteld en de verdiepingen daarboven worden geschikt gemaakt als kantoorruimte. De restauratie zal eind 2025 voltooid zijn. Tijdens de werkzaamheden werden 17de-eeuwse fundamenteën ontdekt waarmee definitief vast is komen staan dat het oude kasteel Staverden op een andere locatie heeft gestaan.

Op 3 september was de opening van de tentoonstelling "Potverhalen", op Kasteel Cannenburch over Engels keramiek dat in de 18de eeuw in ons land heel populair was. De objecten zijn afkomstig uit de collectie van Nicholas van Eek. De objecten zijn geëxposeerd in kleine vitrines die in het interieur van de Cannenburch geïntegreerd zijn. Een groot aantal fondsen heeft bijgedragen aan de tentoonstelling.

In 2024 bezochten 303.089 bezoekers onze opengestelde huizen en kastelen. Dit aantal was vergelijkbaar met 2023 (303.724).

Bezoekersaantal	2024	2023
Ammersoyen	19.105	19.149
Cannenburch	84.474	72.857
Doorwerth	52.079	70.994
Hernen	20.444	20.340
Rosendaal	72.132	69.073
Verwolde	19.638	18.607
Zypendaal	2.311	3.557
Bezoekerscentrum Staverden en overige	32.906	29.147
Totaal	303.089	303.724

We streven ernaar dat bezoekers met een fysieke beperking vanaf april 2025 zelfstandig een bezoek kunnen brengen aan Huis Verwolde. Na de werkzaamheden om het huis begin 2024 ging in november de 2^e fase van start met als doel op 1 april 2025 klaar te zijn. We plaatsen twee trapliften naar het onderhuis en de bel-etage. De historische entreedeur blijft onaangetast. We plaatsten een nieuwe glazen tochtportaal die automatisch opengaat. Hierdoor blijft een uitnodigende en herkenbare museumentree in stand en heeft dit zo min mogelijk gevolgen voor het binnenklimaat en collega's achter de winkelbalie. Alle drempels van 2 cm of hoger worden voorzien van een drempelhulp. Hoewel de slaapverdieping voor bezoekers met een fysieke beperking helaas niet toegankelijk is laten we hen toch het hele verhaal beleven door middel van

een professionele film waarin een rondleider de kijker meeneemt over de verdieping. Het filmpje ligt klaar voor bezoekers op twee tablets met goede handvatten.

Op de Winterveiling van het Venduehuis in Den Haag heeft GLK in december een zilveren onderbord aangekocht, daterend uit de 18de eeuw. Dit onderbord met een kenmerkende kabelrand behoorde tot een groot servies dat het echtpaar Assueer Jan Torck, heer van Rosendaal en zijn vrouw Eusebia de Rode van Heeckeren aanschafte in 1765.

Het servies, één van de grootst bekende uit de tweede helft van de 18de eeuw, werd besteld bij de Haagse zilversmid François van Stapele. Tot 1921 waren er circa 45 delen van dit zilveren servies op Rosendaal aanwezig, zoals terrines, schalen, schotels en borden. Daarna is het servies verspreid geraakt onder de verschillende erfgenamen. We zijn dan ook zeer verheugd dat we dit zilveren onderbord binnenkort weer op kasteel Rosendaal kunnen tonen aan het publiek.

Verschillen-analyse

Het resultaat over 2024 bedraagt € 7.004.450 en daarmee hoger dan zowel het begrote resultaat van +/- € 1.000.000 als het resultaat over 2023 van € 4.222.700.

Van de totale baten ad € 33,6 miljoen is € 16,9 miljoen regulier. In 2024 waren enkele bijzondere baten en lasten met een eenmalig karakter. De stichting mocht € 10,2 miljoen aan nalatenschappen ontvangen. In het boekjaar ontving de stichting een schenking van € 2 miljoen ten behoeve van aankopen in de Provincie Gelderland. Inmiddels zijn twee aankopen (in Winterswijk-Kotten en Voorst) gefinancierd uit deze schenking (€ 890.250). Het rendement van de beleggingsportefeuille is uitgekomen op 6,8%. Het rendement was begroot op 3% (+/- € 1.186.000). In het boekjaar is de kwijtscheldingsbetaling verantwoord van de schikking met de VGG (bedrag van ruim € 3,5 miljoen, inclusief rentelasten en kostenvergoeding). Voor een nadere toelichting van de kwijtscheldingsbetaling verwijzen wij u naar de toelichting onder de langlopende schulden op pagina 50.

De kasstroom over 2024 is met € 2.077.800 gedaald ten opzichte van 2023. De daling is met name het gevolg van het beleggen van overtollige liquide middelen.

Vermogen

De (statutaire) doelstellingen zijn onveranderd van kracht. Het beleid inzake hoogte en samenstelling van het vermogen is vastgesteld voor de periode 2016-2025. De continuïteits- en verschillende bestemmingsreserves zijn gemaximaliseerd. Belangrijkste punten uit dit beleid:

- de continuïteitsreserve is gevormd conform de richtlijn Financieel Beheer van Goede doelen en is bestemd voor dekking van risico's op korte termijn en om zeker te stellen dat de stichtingen ook in de toekomst aan haar verplichtingen kan voldoen. Ten tijde van het beleid inzake de hoogte en samenstelling van het vermogen eind 2015 was in de Richtlijn Financieel Beheer Goede Doelen opgenomen dat de reserve maximaal 1,5 maal de kosten van de werkorganisatie mag zijn (circa € 12 miljoen). Dit wordt momenteel nog aangehouden, daar de organisatie op korte termijn bezig gaat met de actualisatie van het beleid inzake hoogte en samenstelling van het vermogen en daar nadrukkelijker risico's de hoogte laat bepalen;
- bestemmingsreserves worden gevormd om terreinen en gebouwen veilig te stellen, in te richten en om groot en achterstallig onderhoud uit te voeren. Door het specifiek benoemen van bestemmingsreserves kunnen beschikbare middelen adequaat en doeltreffend worden ingezet. De bestemmingsreserves worden door de directeur-bestuurder specifiek benoemd en gemaximaliseerd en goedgekeurd door de Raad van Toezicht. Bestemmingsreserves mogen worden opgeheven/gerelabeld door de directeur-bestuurder onder goedkeuring van de Raad van Toezicht);
- aan bestemmingsfondsen hangen specifieke bestemmingen die door derden zijn bepaald. Opheffing is slechts mogelijk indien de ontvangen gelden volledig zijn besteed aan de gestelde doelen.

Beleggingen

In het beleggingsstatuut zijn de beleggingsdoelstelling en het beleggingsbeleid opgenomen. Het vermogen van de stichting wordt belegd in ondernemingen en instellingen waarvan de activiteiten voldoen aan de geformuleerde duurzaamheidscriteria van het Global Compact van de Verenigde Naties. Ook zijn eigen aanvullende criteria geformuleerd. Onze vermogensbeheerder Insingergilissen maakt gebruik van Sustanalytics en de bijbehorende controverses en scoremethode. Dit betreft een uitwerking van de domeinen Environment, Social en Governance (ESG) van beleggingen, waarbij Geldersch Landschap & Kasteelen ervoor gekozen heeft 'Environment' zwaarder te laten wegen, mede vanuit het oogpunt duurzaamheid en biodiversiteit. Het risicoprofiel is defensief. Geldersch Landschap & Kasteelen hebben een Vermogens Beheer Commissie ingesteld die gevraagd en ongevraagd aan directie en Raad van Toezicht advies geeft over beleggingsbeleid en uitvoering van het vermogensbeheer. Het rendement bedroeg ca 6,8%. Het streefrendement van de portefeuille voor de komende jaren is en blijft 3%, en als resultaat over de afgelopen jaren wordt dat percentage ook gerealiseerd. Het rendement wordt ingezet ten behoeve van projecten die opgenomen worden in het jaarplan. Het rendement wordt niet ingezet voor afdekking van verdere financiële risico's.

Mede op basis van de beursontwikkelingen is het beleggingsbeleid van 2024 besproken met de Financiële Audit Commissie, de Vermogens Beheer Commissie en de vermogensbeheerder Insingergilissen. Het defensieve beleggingsprofiel is actueel voor 2024.

Risico-overzicht

Geldersch Landschap & Kasteelen bespreekt jaarlijks aan de hand van een uitgebreid overzicht de belangrijkste risico's en onzekerheden met de Raad van Toezicht. In algemene zin maakt Geldersch Landschap & Kasteelen zo goed mogelijk inzichtelijk welke risico's aan de orde zijn. Op basis van inschatting van risico en impact wordt ieder risico in beeld gebracht. Deze inventarisatie vindt ieder jaar plaats. Waar mogelijk worden risico's afgedekt.

In 2024 is het risicodossier herzien en in de november vergadering van de Raad van Toezicht besproken. GLK kent zeven hoofdrisico's:

1. Verminderde kwaliteit van het bezit door klimaatverandering
2. Verlies van biodiversiteit door menselijk handelen
3. Aantasting/verval bezit
4. Financieel ongezonde organisatie
5. Verstoring van de interne organisatie
6. Wegvallen draagvlak in de samenleving en politiek
7. Aantasting welzijn medewerker(s)

Elk van deze risico's heeft verschillende oorzaken, gevolgen en bijbehorende maatregelen om de risico's te verminderen. Deze staan in het overzicht genoemd tezamen met o.a. de kans van optreden, de impact, de prioritering, de monitoring en de intern verantwoordelijke afdeling(en) binnen GLK. De monitoring van de risico's en het nemen van de beheersmaatregelen om de risico's te verkleinen maakt onderdeel uit van een groot aantal functies binnen GLK. In de kwaliteitscycli van onze kerntaken m.b.t. het beheer en onderhoud van het bezit is risicomanagement een integraal onderdeel van onderliggende processen. Dat geldt ook voor interne processen t.a.v. van ICT en financiën.

ICT

Op het vlak van ICT zijn in 2024 vordering gemaakt. In AFAS is een inrichting gemaakt voor het stroomlijnen van projecten. In 2025 wordt deze in de live-omgeving gebruikt van het insturen van de ideeën tot aan het toekennen van budget aan de budgethouder. De correspondentie en contracten gaan waar mogelijk digitaal, en worden vanaf eind 2024 ook digitaal ondertekenend met Valid Sign.

Er zijn financiële dashboards van de kastelen en het terreinbeheer gemaakt met PowerBI.

Er is een aanvang gemaakt met het inrichten van de P&O -processen en bedrijfsmiddelen in AFAS. Voor inrichten van de AFAS-processen gebeurt door een functioneel applicatiebeheerder.

GIS (Geo Informatie Systeem) neemt een steeds belangrijkere plaats in binnen het applicatielandschap en is naar een volledig online versie gemigreerd. Meer collega's kunnen nu werken met de toepassingen en 10 collega's hebben een 3-daagse training GIS bij de softwareleverancier Esri gevolgd.

De live-gang naar P8 is voor GLK uitgesteld naar 2025 omdat vooral de GIS- en AFAS-koppeling nog niet goed werkte. Van de zeven meewerkende landschappen zijn er in 2024 vijf wel gemigreerd. Naar tevredenheid. Wij hebben hoge verwachtingen voor 2025 als ook aan de eisen die wij gesteld hebben voor migratie is voldaan.

In 2024 hebben de meeste collega's van GLK een security awareness training gevolgd. Op een leuke manier (in de vorm van een escaperoom) werden de risico's en de manieren waarop een hacker te werk gaat besproken.

Governance van het door de VGG opgerichte Fonds

Natuurmonumenten en de Provinciale Landschappen zullen in het kader van de schikking met de VGG circa € 80 miljoen storten in een door de VGG op te richten fonds.

Er zal een jaarlijkse accountantscontrole plaatsvinden op de besteding van de middelen van het Fonds. Daarbij zal door de accountant worden getoetst of het Fonds de haar beschikbare middelen heeft besteed conform de statutaire doelstellingen van het Fonds. In de statuten van het Fonds is gewaarborgd dat bestedingen van het Fonds ten goede komen aan de natuur. Deze statutaire doelstelling is door de VGG in samenspraak met de TBO's opgesteld en kan alleen na overleg met de TBO's worden gewijzigd. De aanpassing van de statutaire doelstelling van het Fonds moet hoe dan ook in lijn zijn met de geest van het statutaire doel van het Fonds.

Integriteitsbeleid

Een vastgesteld integriteitsbeleid speelt een belangrijke rol bij het bevorderen en borgen van integriteit. Het geeft duidelijkheid over de uitgangspunten van integriteit, over de kaders en regels die van toepassing zijn bij de diverse onderdelen en over de samenhang tussen instrumenten. Een beleidsplan alleen is echter niet voldoende, het beleid uitdragen en draagvlak creëren is minstens zo belangrijk. Het onderwerp integriteit gaat alleen leven als het een regelmatig terugkerend onderwerp is in gesprekken en overleggen. Het gaat erom dat medewerkers zich bewust blijven van integriteit. Hierin hebben alle betrokkenen hun eigen verantwoordelijkheid. Het integriteitsbeleid en de gekoppelde regelingen en instrumenten zijn onlosmakelijk verbonden aan de arbeidsovereenkomst van medewerkers. Gemaakte afspraken en regelingen over integriteit moeten worden nageleefd door alle medewerkers. Bij het niet naleven van de afspraken en regelingen kunnen op basis van de arbeidsvoorwaarden maatregelen worden getroffen. Op onze website www.glk.nl/goed-bestuur/integriteit vindt u meer informatie over ons integriteitsbeleid.

Naast het vastleggen van de gewenste integriteit in het integriteitsbeleid, de gedragscode, de arbeidsvoorwaarden, heeft Geldersch Landschap & Kasteelen twee externe vertrouwenspersonen waarvan één mannelijke en één vrouwelijke. Daarnaast staat er een extern meldpunt op de website met bijbehorend beleid en uitvoeringswijze voor mogelijke schendingen integriteit. In 2024 hebben de vertrouwenspersonen geen meldingen over integriteit ontvangen.

Vrijwilligersbeleid

Vrijwilligers zijn voor GLK van onschatbare waarde. Ze ondersteunen de organisatie door op de kastelen en in de terreinen te werken, door flora en fauna te monitoren, door schapen te hoeden etc. Het vrijwilligersbeleid geeft inzicht in hoe GLK het werk van vrijwilligers ziet, en wat ze hen te bieden heeft. GLK heeft met alle vrijwilligers een vrijwilligersovereenkomst afgesloten, waarin de

samenwerking, de afspraken, rechten en plichten jegens elkaar zijn vastgelegd. Gemaakte afspraken en regelingen over integriteit moeten ook worden nageleefd door onze vrijwilligers.

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

De wijze waarop de stichting invulling geeft aan maatschappelijk verantwoord ondernemen is verwoord in de nota 'Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen 2018 – 2025'. Deze is gepubliceerd op onze website.

Het maatschappelijk ondernemen ontwikkelt zich snel. Dit betreft niet alleen het inspelen op de duurzaamheid van gebouwen, energieverbruik en klimaatneutraal willen zijn. Dit betreft ook diversiteit en inclusie en hoe we als organisatie hiermee omgaan. Alhoewel er allerlei initiatieven worden ondernomen, ontbreekt een integraal plan met bijbehorende stappen en doelen. Het beleid t.a.v. diversiteit en inclusie wordt de komende jaren opgesteld en verder uitgewerkt.

Impact

LandschappenNL, waarvan Geldersch Landschap & Kasteelen lid is, heeft een eerste impactonderzoek uitgevoerd om zicht te krijgen op de gezamenlijke impact die de landschapsorganisaties en provinciale landschappen maken. De focus lag toen op de vrijwilligers: vrijwilligersbeleid en burgerbetrokkenheid vormden een essentieel onderdeel van de strategie van de provinciale landschapsorganisaties. Geldersch Landschap & Kasteelen hebben in 2017 een eigen impact onderzoek uitgevoerd. Het bureau Witteveen+Bos stelde hiertoe een waardebeoordeling op van de instandhoudingsinspanning van Geldersch Landschap & Kasteelen. Uit deze impactanalyse blijkt dat Geldersch Landschap & Kasteelen ca. € 27 miljoen op jaarbasis toevoegt aan de Gelderse samenleving, waarbij het recreatieve belang (€ 16 miljoen) de grootste bijdrage levert. Het zijn collectieve baten die niet in financiële middelen worden gewaardeerd. Het is de bijdrage die Geldersch Landschap & Kasteelen levert met de instandhouding van het Gelders erfgoed. Jaarlijks voert LandschappenNL een impactmeting uit om steeds beter inzicht te krijgen in onze maatschappelijke bijdrage.

Inmiddels zijn in de vooruitblik meerjarenvisie 2021-2025 doelen geformuleerd met betrekking tot duurzaamheid. Ten opzichte van het uitgangsjaar 2019 is voor 2025 een reductie van CO₂-uitstoot van 65% vastgelegd. Hiervoor zijn vele maatregelen in gang gezet. Duurzaamheid zal de komende jaren uitgebreid worden naar de hele keten van gebruikers en leveranciers. Voor de instandhouding van biodiversiteit loopt bij Geldersch Landschap & Kasteelen een groot uitvoeringsproject ten behoeve van inrichting, herstel en ontwikkeling van de biodiversiteit in onze terreinen.

Communicatie met belanghebbenden

Geldersch Landschap & Kasteelen staat voor haar doelstellingen en communiceert hierover open en transparant naar alle partijen. Zowel in informatieverstrekking als omgang met belanghebbenden. Belanghebbenden zijn onder te verdelen in medewerkers, vrijwilligers, donateurs, schenkers, omwonenden, bezoekers, relaties, bedrijven, overheden, particulieren, pers, landbouw-, erfgoed- en natuur- en milieu organisatie. De specifieke doelgroepen worden met diverse communicatiemiddelen zoals ons kwartaalblad "MooiGelderland", het jaarverslag, een publieksversie van het jaarverslag, de website, social media, nieuwsbrieven, persberichten, gebiedsgerichte en projectgerichte informatiebijeenkomsten, donateursdagen en excursies en door deelname aan diverse overleg- en samenwerkingsverbanden geïnformeerd. Het jaarverslag wordt gepubliceerd op de website, een verkorte publieksversie wordt opgenomen in ons kwartaalblad "MooiGelderland". Donateurswervingsacties vinden plaats via leadwerving, warme adressen, giftenacties en online campagnes.

Het marketing en communicatiebeleid ligt vast in een meerjarenplan. Het beleid is gericht om een goede relatie te hebben met belanghebbenden en belangstellenden en hun gericht te informeren over het belang van natuur, landschap en erfgoed, actuele ontwikkelingen, activiteiten van de stichtingen, bestedingen van de ontvangen gelden. De communicatie vindt plaats via verschillende

uitingen, gericht op de doelgroepen zoals publicaties, informatiepanelen, informeren van overheden, deelname aan netwerken en overlegorganen. De afdeling Marketing, communicatie en fondsenwerving is verantwoordelijk voor de coördinatie en uitvoering van alle communicatie uitingen. Er is een centraal emailadres waarmee men met alle vragen en opmerkingen terecht kan, waarbij het streven is om zo snel mogelijk, uiterlijk binnen 14 werkdagen een antwoord te geven. Deze reacties worden verzameld tot een informatie- en service overzicht. Jaarlijks analyseert de organisatie de binnengekomen reacties om inzicht te krijgen in de aard en omvang en afhandeling ervan door onze organisatie. Geldersch Landschap & Kasteelen neemt deel aan verschillende structurele overleggen met provincie, gemeenten, waterschappen, bedrijfsleven, grondeigenaren en natuur-, landbouw- en erfgoedorganisaties, zowel op provinciaal niveau als in gebiedsprocessen. Met de koepelorganisatie LandschappenNL wordt landelijk samengewerkt m.b.t. belangenbehartiging (nationaal/internationaal niveau) en landelijke fondsenwerving.

Interactie met publiek en samenleving is een belangrijke pijler in de meerjarenvisie. We willen nieuw publiek bereiken via excursieprogramma's, leadwerving en content marketing.

Op 8, 10 en 11 juni vond de excursie voor de donateurs plaats. In de ochtend werk landgoed Hoekelum bezocht waar op verschillende plekken op het landgoed en in het huis toelichtingen werden gegeven door de medewerkers van GLK. In de middag werd een bezoek gebracht aan Arboretum Belmonte in Wageningen.

Op zaterdag 28 september heeft de donateursvergadering 2024 plaatsgevonden op huis Brakel. De directeur-bestuurder gaf een toelichting over 2023 en deed een vooruitblik op 2024. De adjunct-directeur vertelde aan de hand van het voorbeeld landgoed Staverden de stand van zaken met betrekking tot de landbouwtransitie en gevolgen van het regeerprogramma op de gebiedsgerichte aanpak van de stikstof- water en klimaatopgaven. De projectleider van Brakel nam de aanwezigen mee in de realisatie van de werkzaamheden in huis Brakel zelf, maar ook omgeving. In de middag waren er onder leiding van medewerkers van GLK rondleidingen in het huis en omgeving.

In 2024 waren er 3.603 excursiedeelnemers, waarvan 1.801 nieuw publiek (geen donateur). Dit is ongeveer gelijk aan de cijfers in 2023. Bij het aantal nieuwsbriefabonnees passeerden we afgelopen jaar de grens van 50 duizend abonnees! Het aantal steeg van 46.430 in 2023 naar 55.176 eind 2024. Het aantal unieke webbezoekers is het afgelopen jaar gestegen naar 1.177.778. In 2023 lag dit aantal nog op 1.004.081. Ten opzichte van de voorgaande jaar hebben we weer een mooie stijging van de social media accounts gerealiseerd. Alle corporate kanalen bij elkaar opgeteld hebben 55.812 volgers (t.o.v. 52.891 in 2023). Als je daar de kastelenaccounts bij optelt komen we op 99.667 volgers eind 2024.

Het aantal donateurs is gedaald naar 47.991. De afname zit vooral in de segmenten doorlopende donateurs, SuperSpeurders en cadeauontvangers. De belangrijkste reden voor uitstroom is overlijden/hoge leeftijd/ziekte (26% en privé omstandigheden (13%). Bij SuperSpeurders zit de complexiteit in de automatische uitstroom op leeftijd van 12 jaar. De segmenten schenkers, bedrijfsvrienden, losse giftgevers en bestellers groeien. Als we kijken naar de donateursbijdragen dan zien we per saldo wel een toename. D.w.z. dat de gemiddelde jaarbijdrage per donateur stijgt. Ook andere inkomstentypen (periodiek schenkingen, projectbijdragen, giften, nalatenschappen) stijgen.

Van de geworven baten is 3,1% besteed aan wervingskosten (gewenste verhouding is maximaal 25%).

Vooruitblik 2025

“Regeren is vooruitzien” is een wijsheid van de Franse politicus Emile de Girardin uit 1852. Anno 2025 zijn we aangeland bij het laatste jaar van de meerjarenvisie 2016-2025. Indachtig de veelvuldig geciteerde quote van De Girardin zijn we tijdig begonnen met maken van een nieuwe visie voor de komende 10 jaar. In het najaar van 2024 raadpleegden we alle medewerkers van GLK en onze de vijf (advies)raden ter voorbereiding op de nieuwe meerjarenvisie, gevolgd door een verdiepende sessie met een aantal experts.

De contouren van de Meerjarenvisie 2026-2035 beginnen zich duidelijk af te tekenen. Centraal staan drie speerpunten: 1) het toekomstbestendig maken van ons bezit; 2) het vergroten van de maatschappelijke waarde en baten van het bezit en daarmee de betekenis van GLK voor een diverse Gelderse samenleving en 3) het door ontwikkelen van GLK naar een samenwerkingsgerichte en ondernemende organisatie. Na de zomer van 2025 zal de nieuwe meerjarenvisie gereed zijn inclusief de uitwerking in een beleidsplan voor vijf jaar waarin we aangeven hoe we de nieuwe doelen willen realiseren. Daarmee beschikken we over een heldere koers voor GLK voor een periode die naar verwachting alleen maar uitdagender zal zijn. Tegelijkertijd zijn er volop kansen. De samenleving lijkt er nu echt van doordrongen te zijn dat problemen anders aangepakt moeten worden ten aanzien van natuur, klimaat en landbouw. Het maatschappelijk draagvlak voor GLK is groot en dankzij schenkingen en legaten kunnen we investeren in de toekomst.

De nieuwe meerjarenvisie kan leiden tot nieuwe accenten die doorwerken in de verwervingen, externe belangenbehartiging en positionering. Het beleid t.a.v. diversiteit & inclusie zal worden uitgewerkt in een actieplan, mede op basis van onze deelname aan Musea Bekennen Kleur. De nieuwe meerjarenvisie en het komend vertrek (pensionering) van een aantal collega's op sleutelposities vormen de aanleiding om in 2025 ook de organisatie tegen het licht te houden en waar nodig aan te passen.

De uitspraak van de Raad van State van 18 december 2024 waarin de regering gemaand werd serieus werk te maken van de hoognodige stikstofreductie heeft ook effect op de vergunningverlening van projecten van GLK. Dit zal mogelijk leiden het bijstellen van onze ambities ten aanzien projecten omdat zowel gemeenten als provincie terughoudend zijn met het verlenen van nieuwe vergunningen en ook bestaande vergunningen opnieuw bekeken worden indien er sprake is van interne saldering van stikstofruimte.

Tegen de achtergrond van deze ontwikkelingen zijn we 2025 voortvarend gestart. De restauratie van kasteel Staverden zal eind van het jaar gereed zijn waarmee dit icoon van GLK in zijn oude luister hersteld is. Op het landgoed zullen dan ook de werkzaamheden bij de Leemputten en het Verbrande Bos afgerond zijn. Voor kasteel Doorwerth maken we een masterplan waarin de relatie van het kasteel met het omringde landschap het uitgangspunt wordt. Dit vormt de aanloop tot een herontwikkeling van het kasteel en de omgeving in aanloop naar het 100-jarig bestaan van GLK in 2029.

Ook zal het nieuwe museaal-en recreatiebeleid in 2025 worden vastgesteld en wordt voor de kastelen het gezamenlijk businessplan vastgesteld.

Het jaar 2025 begon al goed met een mooie toevoeging aan ons bezit: het kerkje van Rozendaal dat hoort bij het gelijknamige kasteel Rosendaal. We kijken dan ook met vertrouwen én vol nieuwsgierigheid uit naar wat het jaar ons verder brengen gaat. De resultaten zijn te lezen in het jaarverslag 2025!

Michel van Maarseveen
Directeur-bestuurder

Verslag Raad van Toezicht

Stichting Het Geldersch Landschap, Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen en Stichting Steunfonds Geldersch Landschap en Kasteelen

Algemeen

De directie van GLK is in 2024 gestart met een traject om te komen tot een geactualiseerde meerjarenvisie. Ook de Raad van Toezicht is uitgebreid geconsulteerd. Wij hebben dit belangrijke traject besproken tijdens onze zelfevaluatie die de Raad onder begeleiding van prof. dr. Theo Camps in januari heeft uitgevoerd in bijzijn van de directie.

In 2025 zal de nieuwe meerjarenvisie worden afgerond. Een nieuwe visie is nodig omdat GLK geconfronteerd wordt met meerdere uitdagingen.

Met de komst van het nieuwe kabinet Schoof in 2024 werd nog eens duidelijk dat natuur- en landschapsbeheer en -herstel niet makkelijker wordt. Vooral het afschaffen van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) en de daarbij behorende middelen heeft voor GLK veel impact. Rechterlijke uitspraken over stikstof maken de opgave rondom natuurherstel er niet minder op. Wellicht bieden die stimulans voor opvolging van succesvolle pilots zoals die van Staverden waarin pachters toekomst wordt geboden en het Gelders Natuurnetwerk wordt versterkt.

Na vele jaren overleg is eind 2024 eindelijk overeenstemming bereikt in het slepende dossier gelijkberechtiging aangespannen door de VGG (Vereniging Gelijkberechtiging Grondbezit). Het heeft vooral van de directie maar ook van de RvT veel extra inspanning gevraagd.

De directie heeft het risico-overzicht aan het eind van 2024 herzien, waarbij de RvT betrokken was bij het opstellen hiervan. Het komende jaar zal dit risico-overzicht verder worden uitgewerkt en in praktijk worden gebracht. De RvT zal dit monitoren.

De RvT is de directie zeer erkentelijk voor de grote inzet en het gevoerde beleid in een jaar waarin sprake is geweest van de nodige turbulentie.

Nieuwe topstructuur

GLK startte het jaar met een gewijzigde directiestructuur. Vanaf 1 januari maakt Theo Meeuwissen als adjunct-directeur naast Michel van Maarsseveen als directeur- bestuurder deel uit van de directie.

De RvT heeft, met externe ondersteuning, twee nieuwe leden van de RvT geworven. Met de benoeming van Safae Bouaazi en Marije Arah heeft de Raad ook invulling willen geven aan meer diversiteit en inclusiviteit.

Vergaderingen

De RvT heeft in het verslagjaar zevenmaal vergaderd. Naast de vier reguliere vergaderingen hebben twee ingelaste vergaderingen plaatsgevonden over het VGG-dossier en is tijdens een themabijeenkomst een bezoek gebracht aan landgoed Hoekelum in Bennekom. Tijdens de wandeling werd de Raad duidelijk hoezeer het landgoed betekenis heeft als 'stadspark' van de gemeente Ede en intensief wordt gebruikt. Het behoud en het afschermen van kwetsbaar natuurgebied versus toegankelijkheid en recreatie is een balansoefening voor de GLK-organisatie. Op kasteel Doorwerth vond een bijzondere bijeenkomst plaats met alle adviesraden gezamenlijk over de nieuwe meerjarenvisie

In het verslagjaar is o.m. gesproken c.q. besloten over:

- Managementletter
- Accountantsverslag en jaarrekeningen van de diverse GLK stichtingen
- Advies- en klankbordrol RvT
- Risico-overzicht
- Verwerving kerk Rozendaal
- Aankoop grond Hoevelaken
- Afdekken beleggingsrisico
- ICT
- Benoeming 2 leden RvT, herbenoeming 3 leden RvT
- VGG- /staatssteundossier
- Jaarplan 2025 'Klaar voor de toekomst'
- Begrotingen 2025
- Directierapportages
- Rooster van aftreden

De Financiële Audit Commissie is gewijzigd in samenstelling. Frank Tierolff en Safae Bouaazi zijn toegetreden. De commissie krijgt veel waardering voor het vele voorbereidend werk voor onze vergaderingen.

De Remuneratiecommissie heeft voortgangsgesprekken gevoerd met de directeur-bestuurder. Salaris is passend binnen de regeling Goede Doelen organisaties. De verschillende nevenfuncties conflicteren niet met de hoofdfunctie.

Overige activiteiten.

In het verslagjaar is overleg gevoerd met de Ondernemingsraad. Met een delegatie van de Raad is gediscussieerd over de waarden van GLK.

Een vertegenwoordiging van de RvT neemt deel aan de donateurs- en vrijwilligersdagen. Deze zijn altijd goed georganiseerd dankzij de inzet van vele medewerkers. De grote opkomst bij deze bijeenkomsten laat ieder jaar weer zien hoe groot de betrokkenheid bij GLK is maar vooral ook de grote betekenis van vrijwilligers en donateurs om de doelstellingen van onze organisatie te realiseren. De donateursdag vond dit jaar plaats op het landgoed Brakel waar veel herstelwerkzaamheden zijn uitgevoerd.

Namens de RvT neemt de voorzitter deel aan bijeenkomsten georganiseerd vanuit Landschappen.NL. Ook in 2024 werd deelgenomen aan de tweedaagse werkconferentie georganiseerd door het Limburgs Landschap en de bestuurdersdag.

Jaarlijks organiseert GLK met partnerorganisaties het Gelderse Oogstfeest waar vanuit de RvT eveneens aan wordt deelgenomen.

De eindejaarsbijeenkomst voor onze medewerkers vond dit jaar plaats in Hummelo waar onze directeur/bestuurder Michel van Maarseveen mede namens de RvT waarderende woorden had voor de grote inzet en betrokkenheid van onze medewerkers en vrijwilligers.

Samenstelling RvT

Per 31 december 2023 was de samenstelling als volgt :

- Mevrouw M.A.J. van der Tas, voorzitter, tevens lid remuneratiecommissie
- Mevrouw mr. E.C.J. Boerboom, lid, tevens vicevoorzitter
- Mevrouw M. Doornekamp, lid, tevens voorzitter Financiële Audit Commissie
- Mevrouw S. Bouaazi, tevens lid Financiële Audit Commissie
- Mevrouw M. Arah, lid
- De heer drs. R.J.J. Stevens, lid, tevens lid remuneratiecommissie
- De heer mr. F.L.V.P.L. Tierolff, lid, tevens lid Financiële Audit Commissie

(Neven)-functies leden RvT

M.A.J. (Marja) van der Tas (voorzitter)

Waarnemend burgemeester van Bronckhorst, vennoot Task4You, plaatsvervangend voorzitter commissie Milieueffectrapportage, plaatsvervangend voorzitter Ecologische Autoriteit, lid Raad van Commissarissen Kuiper Compagnons, lid adviescommissie Nationale Parken (min. LVVN), voorzitter Bosch van Rosenthalstichting, lid Raad van Advies Stichting Natuurvolgend Bosbeheer en voorzitter planadviesraad Deventer.

Mr. E.C.J. (Elsbeth) Boerboom MBA (vicevoorzitter)

Bestuurder beleggingsportefeuille in onroerend goed, partner Future Flow organisatieadvies en coaching, bestuurslid Deventer Binnenstadsmanagement, lid Raad van Commissarissen van de NV Centrumgarage Deventer.

M. (Mariëtte) Doornekamp (lid Financiële Audit Commissie)

Bestuurder Stichting DHV Haskoning, bestuurder Stichting Aandelen Remeha, lid Raad van Advies Stichting Administratiekantoor Damen, lid Raad van Advies Sustainability Board ABN Amro MeesPierson.

S. (Safae) Bouaazi MsC RE (lid Financiële Audit Commissie)

IT Riskmanager Rabobank Groep.

M. (Marije) Arah

Eigenaar ERIN Interimmanagement en partner CisiC B.V.

Drs. R. (Ron) Stevens

Management consultant BMC, commissaris Stichting Cultuur Zonder grenzen, voorzitter Stichting Stut, lid Raad van Toezicht stichting Neos, lid Raad van Toezicht stichting Oud Burger Gasthuis, voorzitter energiecoöperatie Wind- en zonnepark Nijmegen.

Mr. F.L.V.P.L. (Frank) Tierolff (lid Financiële Audit Commissie)

Voorzitter Raad van Bestuur Kadaster Nederland en bestuurder van de Kadasters op Bonaire, Sint Eustatius en Saba, lid Executive Committee Europe on Global Geospatial Information Management of the United Nations, lid Raad van Toezicht Stichting Zorgloos Vastgoed.

Integriteit

Op basis van de CBF-richtlijnen hanteert de organisatie voor de RvT de 'Verklaring Belangenverstrengeling' of de vernieuwde 'Integriteitsverklaring bestuurders en toezichthouders' voor nieuwe leden vanaf 2020. Voor de Raad van Advies, Beheer Advies Commissie en de Vermogens Beheer Commissie gebruikt de organisatie op eigen initiatief de 'Verklaring Belangenverstrengeling' of de vernieuwde 'Integriteitsverklaring leden Raad van Advies, Beheer Advies Commissie en Vermogens Beheer Commissie' voor nieuwe leden vanaf 2020. Vanwege de transparantie worden de hoofd- en nevenfuncties van de leden van de RvT op de website van Geldersch Landschap & Kasteelen vermeld.

22 mei 2025

M.A.J. van der Tas
voorzitter Raad van Toezicht

Verkort verslag Raad van Advies

Werkzaamheden

De Raad van Advies (RvA) heeft tot doel het gevraagd en ongevraagd adviseren van de directie, vooral op het gebied van strategie, (meerjaren-) beleid en relevante ontwikkelingen in de samenleving. Dat kan de Raad als geheel doen maar ook de individuele leden van de Raad. Onderwerpen worden soms door een kleine groep voorbereid ter bespreking. In 2024 traden geen nieuwe leden toe tot de Raad.

De Raad kwam dit verslagjaar twee keer bijeen: in maart (Kasteel Rosendaal) en in juni (Kasteel Doorwerth). In november namen de leden van de Raad deel aan een bijeenkomst van alle Raden en Commissies van GLK waarin gezamenlijk een verkenning naar de uitgangspunten voor het nieuwe Meerjarenvisie plaatsvond in Kasteel Doorwerth. Behalve de vergaderingen bezochten leden van de Raad ook algemene activiteiten van Geldersch Landschap & Kasteelen, zoals bijvoorbeeld de donateursdag, de donateursexcursie en de vrijwilligersdag.

Besproken onderwerpen

- Kadernota Recreatiebeleid
- Voorbereiding Kadernota Museaal beleid
- Omgevingswet
- Herijking bestemming en gebruik kasteel Doorwerth
- Uitgangspunten nieuwe Meerjarenvisie 2026-2035

Samenstelling van de Raad van Advies

Eind 2024 waren de leden van de Raad:

- **ir. A. (Annette) Augustijn** *voorzitter*
Opgeleid in de tuin- en landschapsarchitectuur (Wageningen), voorheen directeur bij Rijkswaterstaat o.a. in Gelderland, bestuurslid bij het Watermuseum, Stichting Natuur en Milieu en voorzitter Gelderse Natuur en Milieufederatie. Tot eind 2023 o.a. voorzitter van het Dutch Marine Energy Center. Voorzitter van de stichting Vrijwilligers Palliatieve Terminale Zorg in Midden Gelderland. Voorzitter van het Klimaatplatform Gemeente Rheden
- **C.H. (Kees) van Baak**
Voormalig docent aardrijkskunde en inspecteur van het onderwijs, voormalig lid Provinciale Staten van Gelderland, voormalig lid gemeenteraad in Nijkerk, voorzitter Raad van Toezicht Stichting Rijdende School, vrijwilliger educatie Stichting Stoomgemaal Arkemheen, secretaris Stichting Weeshuis Nijkerk.
- **dr. W. (Willem) Bijleveld**
Sterrenkundige, voormalig directeur Nederlands Openluchtmuseum, o.a. vice-voorzitter Raad van Toezicht Museon/Omniversum, voorzitter Veluwe Alliantie, lid Raad van Toezicht Mondriaan Fonds en lid Raad van Toezicht Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen.
- **mr. M.L. (Michael) Dijkstra Taurel**
Directeur Globbrands consultancy group, jurist Intellectueel Eigendom, Merkstrateeg en Naamgevingconsultant, lid Raad van Advies kunstmuseum Den Haag, directeur Faircooling evaporative cooling, voorzitter GNN Global Naming Network, lid Raad van Advies Whispp, Covestor bij Generous Minds, directeur pharmanaming.com.
- **ing. R.J.M. (Rob) Franken**
Algemeen directeur / statutair bestuurder bij Aqualab Zuid, dochteronderneming van waterbedrijven Evides, Brabant Water en Waterbedrijf Limburg.

- **P.A.G. (Patrick) Jansen**
Wageningen bosbouwkundig ingenieur, directeur-eigenaar Bosmeester en Track & Trails, oud-directeur Stichting Probos.
- **A.C.M. (Lidy) Klein Holkenborg**
Zelfstandig projectmanager en teamcoach, voormalig voorzitter Raad van Advies Stichting IJssellandschap, Lid raad van aanbeveling stichting Stoomhoutzagerij Wilpsche Dijk, voormalig voorzitter stichting Behoud Dorpskerk Wilp en Jonge Meesters Wilp.
- **drs. A.H. (Ankie) van de Kruijs**
Historicus, programmamanager opleiden, trainen en simulatie bij de afdeling Innovatie van Koninklijke Landmacht.
- **barones E.A.C. (Emily) van Lynden**
Student Business Administration aan de Radboud Universiteit.
- **W.F. (Wouter) van Maanen**
Geschiedkundige, voorzitter van het Triodos Bank Investment Office en senior productmanager Investments Triodos Bank.
- **mr. H.F. (Hilal) Mauer-Dogan**
Advocaat aanbestedingsrecht en bouwrecht bij Dirkzwager legal & tax.
- **mr. H. (Harm) van Veldhuizen**
Media- en communicatie expert, CEO bij Media Connect, voorheen bij Deventrade.
- **prof. dr. T.H.G. (Dolly) Verhoeven**
Historica, eigenaar projectbureau Stora, bijzonder hoogleraar Gelderse geschiedenis aan de Radboud Universiteit.
- **drs. R.J. (Reinder) van der Wal**
Bioloog, voormalig ambtenaar Ministerie LNV en accountmanager Dienst Landelijk Gebied.
- **drs. G.J.H.G. (Sjors) Willems**
Plattelandsgeograaf, strategisch beleidsadviseur BrabantAdvies, voormalig secretaris Provinciale Raad van de Leefomgeving Noord-Brabant.

Integriteit

Voor de Raad van Advies gebruikt de organisatie op eigen initiatief de 'Verklaring Belangenverstrengeling' of de vernieuwde 'Integriteitsverklaring leden Raad van Advies' voor nieuwe leden vanaf 2020. Vanwege de transparantie worden de hoofd- en nevenfuncties van de Raad van Advies op de website van GLK vermeld.

Verkort verslag Beheer Advies Commissie

Werkzaamheden

De Beheer Advies Commissie (BAC) adviseert de directie gevraagd en ongevraagd over beleidsnota's, beheervisies, evaluaties en ingrijpende projecten en restauraties. Daarnaast verschaft de commissie toegang tot een omvangrijk wetenschappelijk netwerk en levert zij informatie over onderzoek en publicaties die voor het werk van GLK relevant kunnen zijn. De commissie komt daartoe jaarlijks een aantal malen in vergadering bijeen; aan deze bijeenkomsten is meestal ook een terreinbezoek gekoppeld. Over meer specialistische zaken is er ook bilateraal contact tussen de individuele leden en GLK.

De BAC kwam in 2024 driemaal bijeen: op 8 februari (Landgoed Hoekelum), op 28 mei (Landgoed Verwolde) en op 26 november (Landgoed Staverden).

Besproken onderwerpen

- Herbenoeming BAC-leden en toekomstige bezetting BAC
- De rol van de BAC bij visies en evaluaties
- Ontwikkeling nieuw recreatiebeleid
- Advies Rivierkreeft
- Recreatie en recreatiezonering
- Kerncollecties GLK
- Meerjarenvisie 2026-2035
- Werving nieuwe leden BAC
- Advies hakhoutbeheer
- Advies toepassing van mineralengiften
- Natuurgebieden van GLK in een vitaal natuurnetwerk

Bezochte locaties

- Excursie op Landgoed Hoekelum, Sysselt, Wekeromse Zand en de Haere
- Excursie rondom Huis Verwolde (park, tuin, toegankelijkheid)
- Excursie Staverden (Verbrande bos)

Samenstelling van de commissie

Geert de Snoo heeft de BAC verlaten vanwege zijn nieuwe functie bij de KNAW.

Ronald van Immerseel is helaas op 7 september 2024 overleden.

Piet Schipper woonde als nieuw lid van de BAC voor het eerst de vergadering in november bij.

dr. ir. R.J. (Rienk-Jan) Bijlsma, onderzoeker bij Wageningen University & Research met werkveld vegetatie-ontwikkeling, hersteleecologie en historische ecologie. Lid van het OBN-deskundigenteam Droog zandlandschap. Contactpersoon voor het Nationaal Bosreservatenprogramma. Nauw betrokken bij de implementatie van de habitatrichtlijn en de rapportage van Natura 2000 habitattypen.

dr. K.J. (Kees) Canters, bioloog/ milieukundige, zoogdierkundige, uiteenlopende bestuursfuncties (groen/sociaal), adviseur natuur en landschap, redacteur en onderzoeker.

prof. dr. J.G.M. (Jan) Roelofs, nu gastmedewerker aan de Radboud Universiteit Nijmegen, wetenschappelijk adviseur bij onderzoekcentrum B-ware, gastmedewerker afdeling Aquatische Ecologie en Milieubiologie, leeropdracht Biogeochemie van Wetlands, lid Wetenschappelijke adviescommissie van Natuurmonumenten, Beheer Advies Commissie Limburgs Landschap, POP 3 commissie Provincie Noord Brabant, Beheer commissie Volgermeer gemeente Amsterdam.

drs. P.C. (Piet) Schipper, Landschapsecoloog met kennis van beheer en planning. Oud-medewerker van Staatsbosbeheer.

ing. J.G. (Jan) Streefkerk, hydroloog, oud-werknemer bij Staatsbosbeheer en projectleider en adviseur voor National Parks and Wildlife Services in Ierland. Was betrokken bij beleid, onderzoek en beheer voor natte bos- en natuurterreinen in binnen- en buitenland over de periode 1974-2014.

prof. dr. K.V. (Karlè) Sýkora (voorzitter), emeritus-hoogleraar Ecologische Inrichting en beheer van Infrastructuur aan de Universiteit Wageningen, leerstoelgroep Natuurbeheer en Plantenecologie, vegetatie-ecoloog/bioloog met veel natuurbeheergericht onderzoek.

dr. N.W. (Nico) Willemse, kwartair geoloog/ archeoloog met een specifieke belangstelling voor de relatie landschapsdynamiek, natuurontwikkeling en archeologie. In 2000 gepromoveerd op het thema 'natuurhistorische archieven'. Teamleider 'bureau en beleid' bij RAAP Archeologisch Adviesbureau en werkzaam als senior-onderzoeker Fysische Geografie en Archeologie.

Integriteit

Voor de Beheer Advies Commissie gebruikt de organisatie op eigen initiatief de 'Verklaring Belangenverstrengeling' of de vernieuwde 'Integriteitsverklaring leden Beheer Advies Commissie' voor nieuwe leden vanaf 2020. Vanwege de transparantie worden de hoofd- en nevenfuncties van de Beheer Advies Commissie op de website van Landschap & Kasteelen vermeld.

Balans per 31 december 2024

Na verwerking voorstel resultaatverdeling

	31 december 2024	31 december 2023
ACTIVA		
Materiële vaste activa	1.569.100	1.451.150
Vorderingen en overlopende activa	10.433.400	4.019.750
Effecten	34.606.950	29.910.100
Liquide middelen	3.166.950	5.244.750
	<u>48.207.300</u>	<u>39.174.600</u>
Totaal	<u>49.776.400</u>	<u>40.625.750</u>
PASSIVA		
Reserves en fondsen		
- reserves		
• continuïteitsreserve	10.907.350	11.429.600
• bestemmingsreserves	8.503.900	8.897.050
	<u>19.411.250</u>	<u>20.326.650</u>
- fondsen	18.466.150	10.546.200
	<u>37.877.400</u>	<u>30.872.850</u>
Voorzieningen	930.750	1.147.500
Langlopende schulden	1.649.600	-
Kortlopende schulden	9.318.650	8.605.400
	<u>49.776.400</u>	<u>40.625.750</u>

Staat van baten en lasten over 2024

	Werkelijk 2024	Begroot 2024	Werkelijk 2023
BATEN			
Baten van particulieren	14.034.950	1.747.750	5.189.300
Baten van bedrijven	115.800	154.500	67.700
Baten van loterijorganisaties	937.500	937.500	937.500
Baten van subsidies van overheden	8.543.550	11.070.800	10.689.800
Baten van andere organisaties zonder winststreven	286.750	222.050	341.200
Som van de geworven baten	23.918.550	14.132.600	17.225.500
Baten als tegenprestatie voor levering van producten en/of diensten	9.136.400	8.869.950	8.623.550
Overige baten	574.150	66.000	1.298.150
Som van de baten	33.629.100	23.068.550	27.147.200
LASTEN			
Besteed aan doelstellingen			
Behoud en beheer bezittingen	22.297.100	21.651.900	21.850.400
Voorlichting en educatie	980.650	1.102.650	1.227.050
	23.277.750	22.754.550	23.077.450
Wervingskosten	746.900	746.250	597.500
Kosten beheer en administratie	1.393.150	1.383.250	1.395.650
Som van de lasten	25.417.800	24.884.050	25.070.600
Saldo voor financiële baten en lasten	8.211.300	-1.815.500	2.076.600
Saldo financiële baten en lasten	2.001.500	815.500	2.146.100
Saldo voor bijzondere posten	10.212.800	-1.000.000	4.222.700
Bijzondere posten	-3.208.350	-	-
Saldo van baten en lasten	7.004.450	-1.000.000	4.222.700
Bestemming saldo van baten en lasten:			
Toevoeging/onttrekking aan:			
Continuïteitsreserve	-522.350	23.200	2.539.600
Bestemmingsreserves	-393.150	-928.200	739.350
Bestemmingsfondsen	7.919.950	-95.000	943.750
	7.004.450	-1.000.000	4.222.700

Kasstroomoverzicht (opgesteld volgens de indirecte methode)

	2024	2023
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Resultaat boekjaar	7.004.450	4.222.700
<i>Aanpassingen voor:</i>		
Ongerealiseerde koersverschillen effecten	-1.849.900	-1.532.350
Afschrijvingen/afwaarderingen	413.350	350.900
Resultaat verkoop materiële vaste activa	-32.450	-92.250
Veranderingen in werkkapitaal:		
Mutatie kortlopende vorderingen	-6.413.700	-1.584.050
Mutatie kortlopende schulden	713.250	-2.527.800
Mutatie in het werkkapitaal	<u>-5.700.450</u>	<u>-4.111.850</u>
<i>Kasstroom uit bedrijfsoperaties</i>	-165.000	-1.162.850
Mutatie in voorziening onderhoud kastelen	-11.300	139.200
Mutatie in voorziening onderhoud gebouwen	25.350	-69.000
Mutatie in voorziening jubilea	2.500	-3.150
Mutatie in voorziening TOP	-233.300	-34.800
Mutatie in voorzieningen	<u>-216.750</u>	<u>32.250</u>
Kasstroom uit operationele activiteiten	<u>-381.750</u>	<u>-1.130.600</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in (im)materiële vaste activa	-533.900	-601.200
Opbrengsten uit verkoop materiële vaste activa	35.050	92.250
Aan- en verkoop van effecten	<u>-2.846.900</u>	<u>-2.653.400</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-3.345.750	-3.162.350
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Opgenomen lening o/g	1.649.600	-
Overname Brantsen Van de Zyp Stichting	<u>100</u>	<u>-</u>
	1.649.700	-
Netto kasstroom	<u>-2.077.800</u>	<u>-4.292.950</u>
Liquide middelen begin boekjaar	5.244.750	9.537.700
Liquide middelen einde boekjaar	<u>3.166.950</u>	<u>5.244.750</u>
Afname liquide middelen	-2.077.800	-4.292.950

Toelichting op de jaarrekening 2024

Algemeen

Doelstellingen

Stichting Het Geldersch Landschap

De doelstelling van Stichting Het Geldersch Landschap is vastgelegd in artikel 2 van de statuten, welke, met zoveel woorden, luidt als volgt: De Stichting heeft ten doel onder meer het behoud van en de zorg voor alsmede voorlichting en educatie omtrent in landschappelijk, natuurwetenschappelijk en/of cultuurhistorisch opzicht belangrijke terreinen in de provincie Gelderland met de zich daarop bevindende monumenten van geschiedenis en kunst, in het bijzonder die, bedoeld in de Monumentenwet.

Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen

De doelstelling van Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen is vastgelegd in artikel 2 van de statuten, welke, met zoveel woorden, luidt als volgt: De Stichting heeft ten doel de in de provincie Gelderland aanwezige kastelen, kasteelruïnes en historische landhuizen met de daarbij behorende inventarissen, tuinen, opstallen en erven te behoeden voor verval en ondergang en bij te dragen aan het behoud van de hierin besloten kunsthistorische, cultuurhistorische en landschappelijke waarden alsmede voorlichting en educatie omtrent het bovenstaande.

Stichting Steunfonds Geldersch Landschap en Kasteelen

De doelstelling van Stichting Steunfonds Geldersch Landschap en Kasteelen is vastgelegd in artikel 2 van de statuten, welke, met zoveel woorden, luidt als volgt: Het doel van de Stichting is in bijzondere gevallen materiële steun te verlenen aan Stichting Het Geldersch Landschap. Begin 2007 heeft een statutenwijziging plaatsgevonden waardoor de Stichting ook aan Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen in bijzondere gevallen materiële steun kan verlenen. De naam van de Stichting Steunfonds Het Geldersch Landschap is door de statutenwijziging gewijzigd in Stichting Steunfonds Geldersch Landschap en Kasteelen. Om haar doel te bereiken verwerft de Stichting fondsen en voert zij beheer over het aan haar toevertrouwde vermogen. Stichting Steunfonds Geldersch Landschap en Kasteelen is opgericht d.d. 30 december 1982.

Brantsen Van de Zyp Stichting

De stichting heeft als belangrijkste doel: het bijeenhouden en verzorgen van een verzameling portretten en andere herinneringsstukken betrekking hebbende op het geslacht Brantsen en aanverwante geslachten. Brantsen Van de Zyp Stichting is opgericht d.d. 21 februari 1951 en per 1 januari 2024 overgedragen aan GLK.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de gewijzigde Richtlijn Verslaggeving Fondsenwervende organisaties (RJ 650) en Titel 9, boek 2 BW.

Sinds 2004 zijn de stichtingen Stichting Het Geldersch Landschap, Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen en de Stichting Steunfonds Geldersch Landschap en Kasteelen samengevoegd tot een gezamenlijke werkorganisatie Geldersch Landschap en Kasteelen. Per 1 januari 2024 maakt ook de Brantsen Van de Zyp Stichting deel uit van de werkorganisatie. Er is sprake van een Raad van Toezichtmodel. Om deze reden is sprake van een gecombineerde jaarrekening. De stichtingen maken deel uit van de verslaggevende eenheid Stichting Het Geldersch Landschap.

De gecombineerde jaarrekening ligt ter inzage ten kantore van Stichting Het Geldersch Landschap.

De opstelling van de jaarrekening vereist dat de directie oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld.

Stichting Het Geldersch Landschap (KvK-nummer 41047543), Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen (KvK-nummer 41047558), Stichting Brantsen Van de Zyp (KvK-nummer 41048347) en Stichting Steunfonds Geldersch Landschap en Kasteelen (KvK-nummer 41048515) zijn statutair en feitelijk gevestigd op de Zypendaalseweg 44 te Arnhem.

Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in de toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Het boekjaar van de Stichting is gelijk aan het kalenderjaar. Alle bedragen in deze jaarrekening luiden in euro's.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling. De organisatie beschikt over een gezonde financiële positie met een gezonde liquiditeit en solvabiliteit. De verwachting is dat de organisatie ook in de (nabije) toekomst voldoende kasstromen blijft genereren om aan de verplichtingen te blijven voldoen.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa betreft activa benodigd voor de bedrijfsvoering. Aanschaffingen, die bedoeld zijn om de werkzaamheden van de Stichting duurzaam te dienen en die een bijdrage leveren aan het genereren van opbrengsten of het beperken van toekomstige kosten, worden gewaardeerd tegen aanschaffingsprijs, onder aftrek van lineair berekende afschrijvingen op basis van de economische en/of technische levensduur.

Verwervingen die in het kader van de doelstelling van de Stichting plaatsvinden en waarmee derhalve niet het duurzaam genereren van opbrengsten wordt beoogd worden niet gewaardeerd maar direct ten laste van de Staat van Baten en Lasten afgeboekt. Eventuele uit het beheer van deze verwervingen voortvloeiende opbrengsten hebben géén causale relatie met de redenen voor aanschaffing en zijn niet voldoende om de totale aan het beheer verbonden kosten te dekken. Voor deze verwervingen bestaat geen voornemen tot vervreemding en/of vervanging op korte of lange termijn. Hiermee vervalt de noodzaak tot afschrijving en is de opbrengstwaarde niet relevant voor de bepaling van het vermogen van de Stichting.

Voor groot onderhoud aan de gebouwen is een voorziening "Voorziening onderhoud gebouwen" gevormd. Voor groot onderhoud aan de kastelen is een voorziening "Voorziening onderhoud kastelen" gevormd.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden aangewend voor de doelstelling en worden gewaardeerd op de nominale waarde onder aftrek van een eventueel noodzakelijk geachte voorziening voor oninbaarheid. De te verwachten maar nog niet ontvangen erfstellingen en legaten zijn vastgesteld aan de hand van berichtgevingen waaruit de omvang voldoende betrouwbaar kan worden geacht.

Effecten

Effecten worden aangewend voor de doelstelling en betreffen voor langere termijn aangehouden vastgelegde liquiditeiten. De effecten worden beschouwd als financiële instrumenten die behoren tot de handelsportefeuille. Ten behoeve van het vermogensbeheer wordt gebruik gemaakt van een vermogensbeheerder waarmee een all-in fee is overeengekomen. De all-in fee is inclusief transactiekosten en wordt via de Staat van Baten en Lasten verantwoord. Zowel obligaties als aandelen in beleggingsfondsen worden gewaardeerd tegen beurswaarde (reële waarde). De gerealiseerde en ongerealiseerde resultaten uit vastgelegde liquiditeiten, voor zover betrekking hebbend op ter beurze genoteerde effecten, worden ten gunste of ten laste van de Staat van Baten en Lasten verantwoord.

Afgeleide instrumenten worden gewaardeerd op actuele waarde waarbij alle waardewijzigingen in de Staat van Baten en Lasten worden verantwoord, tenzij hedge accounting wordt toegepast ter afdekking van de variabiliteit van toekomstige kasstromen die effect hebben op de Staat van Baten en Lasten (kasstroomhedge). Kasstroomhedge accounting wordt echter niet toegepast door de stichting.

De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn. De reële waarde van beursgenoteerde financiële instrumenten wordt bepaald aan de hand van de biedprijs. De reële waarde van niet-beursgenoteerde financiële instrumenten wordt bepaald door de verwachte kasstromen contant te maken tegen een disconteringsvoet die gelijk is aan de geldende risicovrije marktrente voor de resterende looptijd vermeerderd met krediet- en liquiditeitsopslagen. De stichting heeft geen derivaten.

Liquide middelen

De liquide middelen worden aangewend voor de doelstelling en worden gewaardeerd op de nominale waarde.

Continuïteitsreserve

De continuïteitsreserve is gevormd om de continuïteit te waarborgen in geval van (tijdelijke) sterk tegenvallende opbrengsten.

Bestemmingsreserves

Dit betreft delen van het eigen vermogen van de Stichting waaraan door de directie van de Stichting voorwaarden zijn gesteld voor de aanwending. Aanwending van de bestemmingsreserves alsmede toevoegingen aan bestemmingsreserves worden via de resultaatverdeling verwerkt.

Bestemmingsfondsen

Dit betreft delen van het eigen vermogen van de Stichting waaraan door derden voorwaarden zijn gesteld voor de aanwending. Aanwending van de bestemmingsfondsen alsmede toevoegingen aan bestemmingsfondsen worden via de resultaatverdeling verwerkt.

Voorzieningen

Voorzieningen worden tegen nominale waarde berekend en worden opgenomen voor:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs is in te schatten;
- risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
- kosten die in een volgend boekjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het boekjaar of in een voorafgaand boekjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal boekjaren.

Pensioenen

De pensioenregelingen van de Stichting kwalificeren als een toegezegde pensioenregeling (defined benefit plan). De pensioenen zijn ondergebracht bij de bedrijfstakpensioenfondsen ABP en BPL, waardoor geen inzicht bestaat in een eventueel tekort of overschot van de fondsen welke zijn toe te rekenen aan de Stichting. Pensioenen zijn derhalve verwerkt als een toegezegde bijdrage regeling (defined contribution plan). Dit is een gebruikelijke verantwoordingswijze. Volgens deze regeling worden de bijdragen aan de pensioenregeling op basis van toegezegde bijdragen als last in de Staat van Baten en Lasten opgenomen in de periode waarover de bijdragen zijn verschuldigd. In december 2024 bedroeg de actuele dekkingsgraad van ABP 111,9% en van BPL 115,2%. De beleidsdekkingsgraad (gemiddelde over 12 maanden) van ABP bedroeg in december 2024 113,1% en van BPL 117,6%. Zowel de actuele als de beleidsdekkingsgraad ligt voor beide pensioenfondsen hoger dan de (minimale) vereiste dekkingsgraad. Indien de beleidsdekkingsgraad te lang onder het vereiste niveau blijft kan dit tot gevolg hebben dat de pensioenen (in de toekomst) noodzakelijkerwijs worden verlaagd. De stichting heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies.

Langlopende en kortlopende schulden

De langlopende en kortlopende schulden worden gewaardeerd op nominale waarde.

BTW

De stichtingen voeren (deels) btw-belaste prestaties uit zoals belaste verhuringen van gebouwen, verkoop van artikelen, museale openstelling en bosproducten als hout. Voor deze prestaties moet BTW worden afgedragen. De stichtingen mogen de BTW op deze belaste prestaties (deels) in vooraftrek nemen.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. De bepaling van het resultaat hangt daarnaast ten nauwste samen met de waardering van activa en passiva. Daarbij worden de volgende specifieke grondslagen voor de Staat van Baten en Lasten in aanmerking genomen:

- Onder baten van subsidies van overheden worden bijdragen verstaan die zijn verstrekt ter aanwending binnen de doelstelling van de Stichting. De baten worden verantwoord bij het aangaan van een verplichting tot besteding overeenkomstig de subsidievoorwaarde. Indien niet (volledig) aan de subsidievoorwaarden wordt voldaan, kan er sprake zijn van een terugbetalingsverplichting.

- Onder baten uit bezitsbeheer worden baten verstaan die gezien hun aard een rechtstreekse relatie hebben met opbrengsten die voortvloeien uit het op een bepaalde wijze beheren van bezittingen van de Stichting.
- Onder giften worden van derden verkregen middelen verstaan welke door de Stichting om niet zijn verkregen en die een incidenteel karakter hebben. Indien aanwending van de verkregen middelen gebonden is aan nadere voorwaarden, wordt in de balans een bestemmingsfonds opgenomen ter hoogte van het uit deze voorwaarden voortvloeiende bedrag.
- Baten uit erfstellingen en legaten worden verantwoord in het boekjaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Dit is het geval als, op grond van het stadium waarin de afhandeling van de nalatenschap zich bevindt, een betrouwbare schatting van de uiteindelijke omvang van de nalatenschap kan worden gemaakt. Erfstellingen en legaten met een bijzondere bestemming worden door middel van de resultaatbestemming verantwoord onder de bestemmingsfondsen.
- Baten uit loterijorganisaties worden verantwoord in het boekjaar waarin sprake is van een onvoorwaardelijke vordering en de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Toerekening van de kosten

Alle kosten met betrekking tot ons bezit: verwervingen, projectkosten (met uitzondering van de projectkosten die betrekking hebben op voorlichting en educatie en fondsenwerving), lasten bezitsbeheer, bijdragen externe organisaties (met uitzondering van de bijdrage aan de LandschappenNL) en externe kosten worden toegerekend aan behoud en beheer bezittingen. Dit geldt ook voor de kosten voor de planning, uitvoering en evaluatie van het bezit.

Externe communicatie, folders en wandelkaarten, evenementen, educatief excursieprogramma, website, jaarverslag en overige communicatiekosten worden evenredig verantwoord onder voorlichting en educatie en eigen fondsenwerving. Kosten binding donateurs en bedrijfsrelaties vallen voor 75% onder voorlichting en educatie en voor 25% onder eigen fondsenwerving. Werving donateurs en bedrijfsrelaties vallen in zijn geheel onder de eigen fondsenwerving.

Bij de personeelskosten is voor iedere medewerker een toerekening gemaakt op basis van de werkzaamheden. In het algemeen geldt dat alle terreinmedewerkers, bouwkundige medewerkers, rentmeester, medewerkers afdeling Landschap en Kastelen en de directie onder behoud en beheer zijn verantwoord. Medewerkers afdeling Communicatie worden voor 75% toegerekend aan voorlichting en educatie en voor 25% aan eigen fondsenwerving. De medewerkers van de afdeling Bedrijfsvoering, Personeel & Organisatie, Financiën & Controlling zijn onder de kosten beheer en administratie verantwoord. Gezien de aard van de werkzaamheden vallen een aantal medewerkers percentueel onder meerdere categorieën.

Bij de personeelskosten is voor iedere medewerker een toerekening gemaakt op basis van de werkzaamheden. In het algemeen geldt dat alle terreinmedewerkers, bouwkundige medewerkers, rentmeester, medewerkers afdeling Landschap en Kastelen onder behoud en beheer zijn verantwoord. Medewerkers afdeling Communicatie worden voor 75% toegerekend aan voorlichting en educatie en voor 25% aan eigen fondsenwerving. De medewerkers van de afdeling Bedrijfsvoering, Personeel & Organisatie, Financiën & Controlling zijn onder de kosten beheer en administratie verantwoord. Gezien de aard van de werkzaamheden vallen een aantal medewerkers percentueel onder meerdere categorieën.

Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen. De ontvangen en betaalde dividenden en interest worden opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Toelichting op de balans per 31 december 2024

ACTIVA

Materiële vaste activa

	31 december 2024	31 december 2023
Machines en installaties	712.100	656.600
Andere vaste bedrijfsmiddelen	857.000	794.550
	1.569.100	1.451.150

Machines en installaties

	2024	2023
Boekwaarde per 1 januari	656.600	516.100
Investerings	272.800	314.700
Afschrijvingen	-217.300	-174.200
	712.100	656.600

De machines en installaties betaan uit tractoren en overig materieel terreinbeheer. Alle materialen en werktuigen worden gebruikt en onderhouden conform de eisen en voorschriften van het milieu-keur.

Andere vaste bedrijfsmiddelen

	2024	2023
Boekwaarde per 1 januari	794.550	684.750
Investerings	261.100	286.500
Afschrijvingen	-196.050	-176.700
Desinvestering	-2.600	-
Boekwaarde per 31 december	857.000	794.550

De andere vaste bedrijfsmiddelen betaan uit bedrijfsauto's en kantoorinventaris.
De gehanteerde afschrijvingstermijnen op basis van de aanschafwaarden luiden als volgt:

* Verbindingen	15 jaar
* Tractoren, machines en installaties, bouwkundige werktuigen, pinautomaten	5 jaar
* Dienstauto's	7 jaar
* Elektrische dienstauto's	8 jaar

De boekwaarde per 31 december kan als volgt gespecificeerd worden:

	31 december 2024	31 december 2023
Aanschafwaarde	4.458.750	4.043.450
Cumulatieve afschrijvingen	-2.889.650	-2.592.300
	1.569.100	1.451.150

In het boekjaar zijn nieuwe terreinen verworven voor een bedrag van € 1.274.350. Conform de grondslagen voor de waardering van activa en passiva worden deze niet geactiveerd, zie pagina 29 (Materiële vaste activa).

De gebouwen die Stichting Het Geldersch Landschap bezit zijn verzekerd voor een herbouwwaarde van € 233.621.997 de gebouwen van Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen zijn verzekerd voor een herbouwwaarde van € 224.093.721. De herbouwwaarde is opnieuw geïnventariseerd en bepaald per april 2024. De actuele waarde van het onroerend goed van de stichtingen is gezien de beperkingen van de mogelijkheid tot vervreemding niet relevant (zie de grondslagen voor de waardering van activa en passiva op pagina 29).

De inventarissen (GL) zijn verzekerd voor een taxatiewaarde van € 1.123.267; inventarissen GK zijn verzekerd voor een bedrag van € 224.662. De machines en installaties (GL) zijn verzekerd voor een waarde van € 3.151.445. De museale collectie (GK) is conform taxatie verzekerd voor een bedrag van € 12.076.327. Ook deze worden niet geactiveerd (zie pagina 29).

Vorderingen en overlopende activa

	31 december 2024	31 december 2023
Debiteuren	508.900	260.650
Externe (project)financiering	846.950	607.850
Omzetbelasting	514.000	327.200
Overige vorderingen	8.563.550	2.824.050
	10.433.400	4.019.750

Alle onder vlottende activa opgenomen vorderingen hebben een looptijd korter dan één jaar.

Debiteuren

Deze post is als volgt te specificeren:

	31 december 2024	31 december 2023
Debiteuren	793.300	562.400
Af: Voorziening voor oninbaarheid (gebaseerd op een individuele beoordeling)	-284.400	-301.750
	508.900	260.650

Voorziening voor oninbaarheid betreft een reservering voor een drietal substantiële debiteuren waarbij het uitermate onzeker is of de facturen nog betaald worden.

Externe (project)financiering

Deze post is als volgt te specificeren:

	31 december 2024	31 december 2023
Provincie Gelderland	697.850	307.300
Het Cultuurfonds	23.900	50.000
Gemeente Ede	33.800	33.800
Dinamo Fonds	53.400	65.450
Mondriaan Fonds	-	117.800
Stichting De Versterking	22.650	20.000
Overig	15.350	13.500
	846.950	607.850

Omzetbelasting

Deze post is als volgt te specificeren:

	31 december 2024	31 december 2023
Aangifte omzetbelasting 4e kwartaal	521.200	326.200
Suppletie omzetbelasting 2024	-7.200	-
Suppletie omzetbelasting 2023	-	1.000
	514.000	327.200

Overige vorderingen

Deze post is als volgt te specificeren:

	31 december 2024	31 december 2023
Projectbestedingen	-	8.250
Te ontvangen rente bank, rekening-courant	70.000	35.650
Te ontvangen rente obligaties	23.400	32.850
Te ontvangen giften en nalatenschappen	7.738.550	2.070.400
Te ontvangen onderhoudssubsidies	134.550	10.100
Te ontvangen van Tarel Bruins Fonds	38.000	-
Te ontvangen subsidie pachtbeëindiging	-	131.000
Nog te factureren huren en pachten	146.350	131.400
Te ontvangen opbrengst vakantiewoningen	59.900	73.550
Te ontvangen museumjaarkaart	79.400	64.100
Nog door te berekenen energielasten	35.650	52.650
Vooruitbetaalde (project)kosten	126.400	105.700
Overige	111.350	108.400
Stand per 31 december	8.563.550	2.824.050

Effecten

Deze post is als volgt te specificeren:

	31 december 2024	31 december 2023
Aandelen		
-ter beurse genoteerd	12.825.300	8.735.350
-overige	200.000	200.000
	<u>13.025.300</u>	<u>8.935.350</u>
Obligaties		
-obligatiefondsen	16.212.300	13.419.800
-overige	5.369.350	7.554.950
	<u>21.581.650</u>	<u>20.974.750</u>
	<u>34.606.950</u>	<u>29.910.100</u>

Het beheer van de beleggingsportefeuille is uitbesteed aan Insingergilissen. Primair doel is het waarborgen van de continuïteit van de stichting op middellange en lange termijn. Als secundaire doelstelling is bepaald dat het vermogen in reële termen in stand dient te worden gehouden. Het beleggingsbeleid is uitgedrukt in het risicoprofiel. Het risicoprofiel is defensief. De stichting belegt de portefeuille op duurzame en maatschappelijk verantwoorde wijze.

Aandelen

De verkrijgingprijs van de aandelen per 31-12-2024 bedraagt € 9.962.450.

De waarde van de ter beurse genoteerde aandelen per 31-12-2024 bedraagt € 12.825.300.

De marktwaarde van de overige aandelen per 31-12-2024 bedraagt € 200.000.

Obligaties

De verkrijgingprijs van de obligatiefondsen per 31-12-2024 bedraagt € 15.735.750.

De beurswaarde van de obligatiefondsen per 31-12-2024 bedraagt € 16.212.300.

De obligatiefondsen hebben geen nominale waarde.

De overige obligaties hebben een looptijd van 1-24 jaar.

De verkrijgingprijs van de overige obligaties per 31-12-2024 bedraagt € 5.482.250.

De beurswaarde van de overige obligaties per 31-12-2024 bedraagt € 5.369.350.

De nominale waarde van de overige obligaties per 31-12-2024 bedraagt € 5.931.150.

Liquide middelen

Deze post is als volgt te specificeren:

	31 december 2024	31 december 2023
Kas	25.100	29.950
Bank	<u>3.141.850</u>	<u>5.214.800</u>
	<u>3.166.950</u>	<u>5.244.750</u>

Dit betreft kas- en banksaldi welke alle ter vrije beschikking van de Stichting staan.

PASSIVA

Reserves en fondsen

Continuïteitsreserve

	2024	2023
Stand per 1 januari	11.429.600	8.890.000
Toevoeging boekjaar Brantsen Van de Zyp Stichting	100	-
Toevoeging boekjaar (vanuit bestemmingsreserve groot onderhoud gebouwen en terreinen)	1.650.000	-
Ottrekking boekjaar	-2.172.350	2.539.600
Stand per 31 december	10.907.350	11.429.600

De continuïteitsreserve is gevormd conform de richtlijn Financieel Beheer van Goede doelen en is bestemd voor dekking van risico's op korte termijn en om zeker te stellen dat de stichtingen ook in de toekomst aan haar verplichtingen kan voldoen. Ten tijde van het beleid inzake de hoogte en samenstelling van het vermogen eind 2015 was in de Richtlijn Financieel Beheer Goede Doelen opgenomen dat de reserve maximaal 1,5 maal de kosten van de werkorganisatie mag zijn (circa € 12 miljoen). Dit wordt momenteel nog aangehouden, daar de organisatie op korte termijn bezig gaat met de actualisatie van het beleid inzake hoogte en samenstelling van het vermogen en daar nadrukkelijker risico's de hoogte laat bepalen.

Per 1 januari 2024 maakt Brantsen Van de Zyp Stichting ook onderdeel uit van de gezamenlijke werkorganisatie en hiermee ook van de verslaggevende eenheid Stichting Het Geldersch Landschap.

Bestemmingsreserves

	31 december 2024	31 december 2023
Reserve pachtafkoop	142.150	142.150
Reserve NPL-projectgelden	2.105.200	2.288.450
Reserve Steunfondsprojecten	2.500.050	1.868.750
Reserve groot onderhoud gebouwen en terreinen	3.230.650	4.066.300
Bestemmingsreserve (grond)aankopen	460.000	460.000
Reserve collectie	65.850	71.400
Stand per 31 december	8.503.900	8.897.050

Bestemmingsreserves worden gevormd om terreinen en gebouwen veilig te stellen, in te richten en om groot en achterstallig onderhoud uit te voeren. Door het specifiek benoemen van bestemmingsreserves kunnen beschikbare middelen adequaat en doeltreffend worden ingezet. De bestemmingsreserves zijn door het bestuur specifiek benoemd en gemaximaliseerd.

Reserve pachtafkoop

	31 december 2024	31 december 2023
Stand per 1 januari	142.150	142.150
Mutatie boekjaar	-	-
Stand per 31 december	142.150	142.150

De reserve pachtafkoop is bestemd voor de financiering van afkoop van lopende pachtcontracten en verwerving van grondgebonden productierechten. Afkoop van pachtcontracten kan plaatsvinden in die gevallen waarin beëindiging van de pacht uit landschappelijke of landbouwstructureel oogpunt wenselijk is. Besloten is de reserve niet te muteren in 2024, daar hiervoor geen noodzaak wordt voorzien in de komende vijf jaren.

Reserve NPL-projectgelden

	2024	2023
Stand per 1 januari	2.288.450	2.271.450
Toevoeging boekjaar	937.500	937.500
Onttrekking boekjaar	-1.120.750	-920.500
Stand per 31 december	2.105.200	2.288.450

De besteding van NPL-gelden verloopt conform de afspraken met de NPL. Ieder jaar opnieuw wordt vrijwel de gehele donatie aan projecten uitgegeven of er worden verplichtingen aangegaan. De reserve is voldoende om aan deze verplichtingen te voldoen.

Voor een overzicht van de gedane, de verplichte en voorgenomen bestedingen wordt verwezen naar bijlage 2.

Bestemmingsreserve Steunfondsprojecten

	2024	2023
Stand per 1 januari	1.868.750	1.271.650
Toevoeging boekjaar	2.914.000	869.000
Onttrekking boekjaar	-2.282.700	-271.900
Stand per 31 december	2.500.050	1.868.750

Betreft een bestemmingsreserve voor goedgekeurde Steunfondsprojecten. De toevoeging betreft de begrote goedgekeurde projecten en een extra toevoeging vanuit de resultaatverdeling 2024 (€ 2.500.000). De onttrekking betreft de werkelijke projectkosten.

Reserve groot onderhoud gebouwen en terreinen

	2024	2023
Stand per 1 januari	4.066.300	3.941.050
Toevoeging vanuit de resultaatverdeling	814.350	886.600
Onttrekking boekjaar (naar Continuïteitsreserve)	-1.650.000	-
Onttrekking boekjaar	-	-761.350
Stand per 31 december	3.230.650	4.066.300

De "Reserve groot onderhoud gebouwen en terreinen" is gevormd ten behoeve van de financiering van het eigen aandeel van grote onderhoudsprojecten (restauraties) en eenmalige grote onderhoudsachterstanden.

Bestemmingsreserve (grond)aankopen

	2024	2023
Stand per 1 januari	460.000	460.000
Mutatie boekjaar	-	-
Stand per 31 december	460.000	460.000

Betreft een bestemmingsreserve ten behoeve van de aankoop van grond, eigen bijdrage bij grondtransacties vanuit overheden, inrichting van gronden en strategische aankopen van landgoederen.

Reserve collectie

	2024	2023
Stand per 1 januari	71.400	71.400
Onttrekking boekjaar	-5.550	-
Stand per 31 december	65.850	71.400

De bestemmingsreserve is gevormd uit de opbrengst van ontvangen objecten uit nalatenschappen en schenkingen die niet binnen het collectiebeleid van de Stichting passen. Vanuit deze reserve wordt collectie verworven of gerestaureerd.

Fondsen

Bestemmingsfondsen

	31 december 2024	31 december 2023
Hoekelum-Van Wassenauer	744.800	727.550
Tenkink Antink	950.450	892.950
PWH-fonds	7.055.600	48.300
De Witt-Huberts Vollmerstichting	474.350	446.600
Fonds de Ehze	695.050	856.950
Fonds Wilbrinkbos	43.150	43.150
Aankoop natuurterreinen	389.450	383.450
Fonds Cannenburger bos	25.000	25.000
Van Bruggen Drabbe Fonds	3.834.000	3.838.700
Terrassentuin Landgoed Warnsborn	48.150	48.150
Instandhouding bijzondere planten en dieren	185.000	185.000
Liesje-Jesse-Osborn fonds	156.850	156.850
Landgoed Biljoen	5.000	-
Spieringfonds	1.286.300	1.505.800
Fonds kasteel Cannenburch	138.450	138.450
Kasteel Rosendael	54.800	70.750
Biodiversiteit GLD Fonds	85.950	65.950
Van Geffen natuur en landschapsfonds	34.300	14.300
Kasteel Staverden	126.900	122.100
Van den Hazel-Stapelkamp Fonds	-	20.000
Beheer Randwijkse Waarden	90.600	92.400
Instandhouding en onderhoud perceel grond te Hengelo	13.800	13.800
Van Tarel Bruins Fonds	888.000	850.000
Eekenerf Fonds	1.050	-
Groene Toekomst Fonds	1.109.750	-
Klimaatbestendige bossen	29.400	-
Stand per 31 december	18.466.150	10.546.200

Hoekelum- Van Wassenauer

	2024	2023
Stand 1 januari		
Kapitaal	226.900	226.900
Trekkingsrechten	500.650	526.650
	727.550	753.550
Mutatie boekjaar (rendement beleggingen)	72.300	76.500
Onttrekking boekjaar	-55.050	-102.500
Stand 31 december	744.800	727.550

De Stichting beheert het "Hoekelum - Van Wassenauer Fonds". Bij notariële akte van 6 oktober 1988 is door J.C. Baronesse van Wassenauer een bedrag van € 226.890 beschikbaar gesteld aan de Stichting, met de verplichting voor de Stichting om het Landgoed Hoekelum in stand te houden. Voor zover mogelijk zal de gemelde hoofdsom in stand dienen te blijven en zullen eventuele uitgaven

slechts en alleen uit de rekenen worden betaald. Deze rekenen worden jaarlijks toegevoegd. De onttrekking betreft de restauratie van de monumentale tuinmuur en achterstallige onderhoud aan het koetshuis.

Tenkink Antink

	2024	2023
Stand 1 januari		
Kapitaal	563.150	563.150
Trekkingsrechten voor projecten	329.800	272.500
Stand per 1 januari	892.950	835.650
Mutatie boekjaar (rendement beleggingen)	57.500	57.300
Stand 31 december	950.450	892.950

Met betrekking tot dit bestemmingsfonds, dat is ontstaan krachtens testament d.d. 1985 van de heer J.C. Tenkink, geldt dat het fonds de naam Tenkink Antink moet blijven dragen, dat het kapitaal in stand moet worden gehouden en dat het doel is, vanuit de rekenen bij te dragen, aan het behoud van en de zorg voor in landschappelijk, natuurwetenschappelijk en cultuurhistorisch opzicht belangrijke terreinen in de Gelderse Achterhoek, met de zich daarop bevindende monumenten van geschiedenis en kunst, in het bijzonder die bedoeld in de Monumentenwet.

De toevoeging boekjaar (rendement beleggingen) wordt berekend op basis van het percentage opbrengst beleggingen (incl. koersverschillen) ten opzichte van het totale gemiddeld belegd vermogen van het boekjaar. De reeds gevormde trekkingsrechten ad € 387.300 zijn beschikbaar voor genoemde projecten.

PWH-fonds

	2024	2023
Stand 1 januari	48.300	48.300
Toevoeging boekjaar	7.007.300	-
Stand 31 december	7.055.600	48.300

In het boekjaar 2024 is een aanzienlijke nalatenschap ontvangen. De verkregen middelen dienen uitsluitend te worden aangewend ten behoeve van de financiering van bos- en natuurterreinen gelegen in de Midden- en/of Zuid Veluwe, die dienen te worden opengesteld voor het publiek en waarvan de eventueel aanwezige bebouwing met een financieel positief resultaat zal worden geëxploiteerd. De ontvangen gelden zijn toegevoegd aan het reeds bestaande PWH-fonds (gevormd uit een schenking in 2017).

De Witt-Huberts Vollmerstichting

	2024	2023
Stand 1 januari		
Kapitaal	308.350	308.350
Trekkingsrechten voor projecten	138.250	111.850
	446.600	420.200
Mutatie boekjaar (rendement beleggingen)	27.750	26.400
Stand 31 december	474.350	446.600

Met ingang van 1 januari 1999 beheert de Stichting het vermogen van de per die datum opgeheven. De Witt Huberts-Vollmer Stichting. Een bedrag van € 308.350 is beschikbaar gesteld aan de Stichting. Aanwending zal plaatsvinden conform de doelstellingen van de voormalige De Witt Huberts-Vollmer Stichting "Het doel van de Stichting is om hetgeen van de jaarlijkse netto-revenuen van haar kapitaal overblijft ter beschikking te stellen aan Stichting Het Geldersch Landschap te Arnhem, ter bevordering van het doel van die stichting. De mutatie boekjaar (rendement beleggingen) wordt berekend op basis van het percentage opbrengst beleggingen ten opzichte van het totaal gemiddeld belegd vermogen van het boekjaar.

Fonds de Ehze

	2024	2023
Stand per 1 januari	856.950	802.350
Mutatie boekjaar (rendement beleggingen)	88.150	95.050
Onttrekking boekjaar	-250.050	-40.450
Stand per 31 december	695.050	856.950

Op 1-1-2015 is het vermogen van Stichting Fonds de Ehze overgedragen aan de stichting. Het doel van het Fonds is de instandhouding van de gebouwen en het terrein van landgoed "De Ehze", met behoud van het karakter van de buitenplaats en het onderhouden van de graven. Hierbij voldoet het Fonds aan de idealen van de oprichtster, mevrouw Trijntje Teatsche Vellinga. De toevoeging betreft het rendement op het vermogen; de onttrekking betreft het onderhoud aan gebouwen en het terrein.

Fonds Wilbrinkbos

	2024	2023
Stand per 1 januari	43.150	43.150
Onttrekking boekjaar	-	-
Stand per 31 december	43.150	43.150

In 2016 is een nalatenschap ontvangen van mevrouw Oudshoorn. De verkregen middelen dienen uitsluitend te worden aangewend voor onderhoud, natuurherstel danwel uitbreiding van het Wilbrinkbos te Voorthuizen.

Aankoop natuurterreinen

	2024	2023
Stand per 1 januari	383.450	364.650
Toevoeging boekjaar	6.000	18.800
Stand per 31 december	389.450	383.450

Bestemmingsfonds "Aankoop natuurterreinen" is gevormd uit de nalatenschap Rietman, de terugverkoop van bosket de Wildenborch en een inzamelingsactie t.b.v. het Gelders Natuurfonds.

In 2015 is een nalatenschap ontvangen van de heer Rietman. De verkregen middelen dienen uitsluitend te worden aangewend voor de aankoop van natuurterreinen.

In 2016 is het bosket de Wildenborch voor een bedrag van € 190.000 terugverkocht aan de eigenaren van landgoed De Wildenborch. Het bosket is destijds aangekocht met subsidie van de Provincie Gelderland. Met de Provincie Gelderland is overeengekomen dat de verkoopopbrengst ingezet wordt om andere natuurobjecten in Gelderland veilig te stellen.

In 2022 is een inzamelingsactie gestart ten behoeve van het Gelders Natuurfonds. Met dit fonds wil het Geldersch Landschap snel natuur kopen als de kansen zich voordoen. De inzamelingsactie heeft in 2024 € 6.000 opgebracht.

Fonds Cannenburger bos

	2024	2023
Stand per 1 januari	25.000	25.000
Mutatie boekjaar	-	-
Stand per 31 december	25.000	25.000

In 2017 is een nalatenschap ontvangen van de heer Hansink. De verkregen middelen dienen uitsluitend te worden aangewend aan het Cannenburger bos bij kasteel Cannenburch te Vaassen.

Van Bruggen Drabbe Fonds

	2024	2023
Stand per 1 januari	3.838.700	3.869.600
Onttrekking boekjaar	-4.700	-30.900
Stand per 31 december	3.834.000	3.838.700

In 2009 is een nalatenschap ontvangen van de heren van Bruggen en Drabbe. De verkregen middelen dienen uitsluitend te worden aangewend voor de financiering van het onderhoud, een restauratie of renovatie van het kasteel Wijenburg met de daarbij behorende grond. In het boekjaar zijn onderhoudskosten aan het kasteel onttrokken aan het bestemmingsfonds.

Terrassentuin Landgoed Warnsborn

	2024	2023
Stand per 1 januari	48.150	48.150
Mutatie boekjaar	-	-
Stand per 31 december	48.150	48.150

In 2018 is een nalatenschap ontvangen van mevrouw Fleurbaaij. De verkregen middelen dienen uitsluitend te worden aangewend voor de terrassentuin van Landgoed Warnsborn.

Instandhouding bijzondere planten en dieren

	2024	2023
Stand 1 januari	185.000	185.000
Mutatie boekjaar	-	-
Stand 31 december	185.000	185.000

In 2018 is een nalatenschap ontvangen van wijlen mevrouw drs. D. van Gilst. De verkregen middelen dienen uitsluitend te worden aangewend ten behoeve van de instandhouding en het beheer van bijzondere, al dan niet beschermde, planten en dieren.

Liesje-Jesse-Osborn fonds

	2024	2023
Stand 1 januari	156.850	156.850
Mutatie boekjaar	-	-
Stand 31 december	156.850	156.850

In 2018 is een nalatenschap ontvangen van wijlen mevrouw L.J. Osborn. De verkregen middelen dienen uitsluitend te worden aangewend ten behoeve van het behoud en onderhoud van de oude bomen bij Huis Zypendaal, de aanschaf van oud chinees porcelein ten behoeve van Kasteel Rosendaal en/of Huis Zypendaal, het plaatsen van een moderne, passende, sculptuur bij de ingang van een van de bezittingen.

Landgoed Biljoen

	2024	2023
Stand per 1 januari	-	-
Toevoeging boekjaar	5.000	-
Stand per 31 december	5.000	-

In 2024 is een legaat ontvangen van de heer Seijffardt. De verkregen middelen dienen uitsluitend te worden aangewend ten behoeve van landgoed Biljoen.

Spieringfonds

	2024	2023
Stand per 1 januari	1.505.800	1.505.800
Onttrekking boekjaar	-219.500	-
Stand per 31 december	1.286.300	1.505.800

Het Spieringfonds werd opgericht bij testament, gemaakt door mevrouw Spiering, welk testament van kracht werd door haar overlijden op 5 maart 1969. Het bestuur heeft in 2019 besloten om de stichting te ontbinden. Het liquiditeitssaldo is verdeeld onder de drie beneficiënten, waaronder de Stichting. Het vermogen dient te worden aangewend voor aankoop van historische landgoederen, cultuur- en bosgronden, alsmede herstel van landgoedkernen en buitenplaatsen. De onttrekking betreft de verwerving van een perceel grond te Winterswijk.

Fonds kasteel Cannenburch

	2024	2023
Stand per 1 januari	138.450	145.350
Onttrekking boekjaar	-	-6.900
Stand per 31 december	138.450	138.450

In 2019 is een nalatenschap ontvangen van mevrouw Ridderhof. De verkregen middelen dienen uitsluitend te worden aangewend voor onderhouds- en herstelwerkzaamheden aan kasteel de Cannenburch die niet door enige subsidie worden gedekt.

Kasteel Rosendael

	2024	2023
Stand 1 januari	70.750	89.850
Onttrekking boekjaar	-15.950	-19.100
Stand 31 december	54.800	70.750

In 2020 is een nalatenschap ontvangen van mevrouw J.W. Benschop-van Delden. De verkregen middelen dienen uitsluitend te worden aangewend ten behoeve van kasteel Rosendael. De onttrekking betreft de restauratie van de bittenkast en de renovatie van de noordvleugel.

Biodiversiteit GLD Fonds

	2024	2023
Stand per 1 januari	65.950	45.950
Toevoeging boekjaar	20.000	20.000
Stand per 31 december	85.950	65.950

Betreft een fonds op naam, gevormd uit periodieke schenkingen gedurende een tijdvak van vijf jaar (2020-2024). Het fonds heeft ten doel: het stimuleren van de diversiteit van flora en fauna en het behoud van karakteristieke landschapselementen in de Achterhoek en op de Veluwe.

Van Geffen natuur en landschapsfonds

	2024	2023
Stand per 1 januari	14.300	25.000
Toevoeging boekjaar	20.000	20.000
Onttrekking boekjaar	-	-30.700
Stand per 31 december	34.300	14.300

Betreft een fonds op naam, gevormd uit periodieke schenkingen gedurende een tijdvak van vijf jaar (2023-2025). Het fonds heeft ten doel: aankoop, behoud en ontwikkeling van natuur, bos en landschap op de Veluwe.

Kasteel Staverden

	2024	2023
Stand per 1 januari	122.100	-
Toevoeging boekjaar	4.800	122.100
Stand per 31 december	126.900	122.100

In 2023 is een nalatenschap ontvangen van mevrouw Bakker. De verkregen middelen dienen uitsluitend te worden aangewend voor Kasteel Staverden. De toevoeging in het boekjaar betreft een aanvulling van de nalatenschap.

Van den Hazel-Stapelkamp Fonds

	2024	2023
Stand per 1 januari	20.000	10.000
Toevoeging boekjaar	10.000	10.000
Onttrekking boekjaar	-30.000	-
Stand per 31 december	-	20.000

Betreft een fonds op naam, gevormd in 2022 uit jaarlijkse schenkingen en/of via een testament. Het fonds heeft primair tot doel het behoud en herstel in de omgeving van Winterswijk van landschapselementen en monumentale historische agrarische gebouwen, die cultuurhistorisch van belang zijn; het verbeteren van de kwaliteit van de natuur door het creëren van (meer) synergie met landbouw bijvoorbeeld door middel van grondaankoop en herinrichting en/of herverkaveling. De onttrekking betreft de verwerving van een perceel grond te Winterswijk.

Beheer Randwijkse Waarden

	2024	2023
Stand per 1 januari	92.400	100.000
Onttrekking boekjaar	-1.800	-7.600
Stand per 31 december	90.600	92.400

Op 31 maart 2022 heeft de Stichting de Randwijkse Waarden aangekocht. Het Geldersch Landschap heeft de verplichting om de uiterwaarden in stand te houden en te beheren. Ter financiering hiervan heeft de koper een bedrag van € 100.000 overgemaakt met als verplichting om de Randwijkse Waarden voor de duur van 50 jaar en 1 maand te beheren (t/m 30-4-2072). De onttrekking betreft de onderhoudskosten aan de Randwijkse Waarden.

Instandhouding en onderhoud perceel grond te Hengelo

	2024	2023
Stand per 1 januari	13.800	-
Toevoeging boekjaar	-	13.800
Stand per 31 december	13.800	13.800

In 2022 is een nalatenschap ontvangen van de heer Wesselink. De verkregen middelen dienen uitsluitend te worden aangewend aan het instandhouden en onderhouden van een perceel grond te Hengelo, inclusief de aangelegde grafkelder en gedenksteden.

Van Tarel Bruins Fonds

	2024	2023
Stand per 1 januari	850.000	-
Toevoeging boekjaar	38.000	850.000
Stand per 31 december	888.000	850.000

Het bestuur van Stichting van Tarel Bruins Fonds heeft in 2023 besloten om de Stichting te liquideren en de liquidatie-uitkering uit te keren aan de vier uitkeringsgerechtigden, waaronder Het Geldersch Landschap. De verkregen middelen dienen te worden aangewend voor grote (onderhouds)projecten en/of aankopen van natuurterreinen. De toevoeging betreft een 2e liquidatie-uitkering.

Eekenerf Fonds

	2024	2023
Stand per 1 januari	-	-
Toevoeging boekjaar	10.000	-
Onttrekking boekjaar	-8.950	-
Stand per 31 december	1.050	-

In 2024 is een schenking ontvangen in de vorm van een Fonds op Naam. Het Fonds heeft tot doel "het beheer van natuurterreinen, kastelen en landgoederen, de karakteristieke rijkdom van Gelderland behouden en beschermen en al hetgeen daarmee samenhangt". De onttrekking betreft ons eigen aandeel in het project tentoonstelling potverhalen te Cannenburch.

Groene Toekomst Fonds

	2024	2023
Stand per 1 januari	-	-
Toevoeging boekjaar	2.000.000	-
Onttrekking boekjaar	-890.250	-
Stand per 31 december	1.109.750	-

In het boekjaar is een schenking ontvangen in de vorm van een Fonds op Naam. Het Fonds heeft tot doel "het aankopen van gronden in de provincie Gelderland, bij voorkeur gronden die (nagenoeg) aansluiten op ons eigendom met als doel ecologische verbindingen te maken tussen verschillende natuurgebieden en/of landgoederen en voorts al hetgeen dat hiermee rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe kan zijn in ruime zin". De onttrekking betreft de aankoop van een NSW-landgoed te Winterswijk-Kotten en de aankoop van cultuurgrond te Voorst.

Klimaatbestendige bossen

	2024	2023
Stand per 1 januari	-	-
Toevoeging boekjaar	135.900	-
Onttrekking boekjaar	-106.500	-
Stand per 31 december	29.400	-

In 2024 is een inzamelingsactie gestart ten behoeve van het klimaatbestendiger maken van onze bossen. De inzamelingsactie heeft in 2024 € 135.900 opgebracht. De onttrekking betreft bosverjongingsprojecten op de Noordoost Veluwe, Noordwest Veluwe en Zuidwest Veluwe en Vallei.

Vermogensoverzicht

De aansluiting tussen de reserves en fondsen volgens de balans van de verslaggevende eenheid en de afzonderlijke stichtingen is als volgt:

Totaal van reserves en fondsen van de verslaggevende eenheid	37.877.400
Totaal van reserves en fondsen van de afzonderlijke stichtingen:	
Stichting Het Geldersch Landschap	8.954.400
Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen	7.235.700
Stichting Steunfonds Geldersch Landschap en Kasteelen	21.687.200
Brantsen Van de Zyp Stichting	100
	37.877.400

Voorzieningen

	31 december 2024	31 december 2023
Voorziening onderhoud kastelen	478.300	489.600
Voorziening onderhoud gebouwen	189.300	163.950
Voorziening jubilea	39.150	36.650
Voorziening TOP (Terrein Onderhouds Plan)	224.000	457.300
Stand per 31 december	930.750	1.147.500

Voorziening onderhoud kastelen

	2024	2023
Stand per 1 januari	489.600	350.400
Toevoeging boekjaar	600.000	600.000
Onttrekking boekjaar	-611.300	-460.800
Stand per 31 december	478.300	489.600

Jaarlijks wordt een vast bedrag gedoteerd aan de voorziening onderhoud gebouwen, gebaseerd op het systeem Programmatisch Onderhoud Gebouwen. In dit systeem is over 10 jaar een indexering opgenomen hetgeen onder meer betekent dat in de eerdere jaren een bedrag in de voorziening dient te blijven ten behoeve van reeds voorziene prijsstijgingen.

Voorziening onderhoud gebouwen

	2024	2023
Stand per 1 januari	163.950	232.950
Toevoeging boekjaar	1.300.000	1.100.000
Onttrekking boekjaar	-1.274.650	-1.169.000
Stand per 31 december	189.300	163.950

Jaarlijks wordt een vast bedrag gedoteerd aan de voorziening onderhoud gebouwen, gebaseerd op het systeem Programmatisch Onderhoud Gebouwen. In dit systeem is over 10 jaar een indexering opgenomen hetgeen onder meer betekent dat in de eerdere jaren een bedrag in de voorziening dient te blijven ten behoeve van reeds voorziene prijsstijgingen.

Voorziening jubilea

	2024	2023
Stand per 1 januari	36.650	39.800
Onttrekking boekjaar	2.500	-3.150
Stand per 31 december	39.150	36.650

Voorziening TOP (Terrein Onderhouds Plan)

	2024	2023
Stand per 1 januari	457.300	492.100
Toevoeging boekjaar	1.700.000	1.700.000
Onttrekking boekjaar	-1.933.300	-1.734.800
Stand per 31 december	224.000	457.300

Jaarlijks wordt een vast bedrag gedoteerd aan de voorziening onderhoud terreinen. De voorziening TOP is gebaseerd op de meerjarenbegroting beheer terreinen (incl. recreatie) en is berekend vanuit de huidige SNL-beschikking.

Langlopende schulden

	2024	2023
Stand per 1 januari	-	-
Toevoeging boekjaar	1.649.600	-
Stand per 31 december	1.649.600	-

Stichting Het Geldersch Landschap zal in het kader van de schikking met de VGG € 3.208.350 storten in een door de VGG op te richten fonds. Met de middelen in het fonds zal het particuliere natuurbeheer in Nederland een extra impuls krijgen. In het boekjaar 2024 is reeds € 1.666.666 gestort. Per 31 december 2024 is derhalve nog € 1.541.667 te betalen. De tweede betaling ad € 1.541.667 wordt voorafgaand aan de betaling geïndexeerd, tegen peildatum 1 januari 2023. Indexering vindt plaats op grond van het CBS indexcijfer 'CPI alle huishoudens'. De jaarlijkse indexering wordt jaarlijks als rentelast verwerkt in het resultaat van het betreffende jaar en tegelijkertijd jaarlijks toegevoegd aan de schuld op lange termijn. De tweede betaling ad € 1.541.667 moet uiterlijk op 1 januari 2032 worden voldaan. De maximaal verschuldigde indexering bedraagt 3,5% per jaar.

Per 31 december 2024 bedraagt de maximale restant looptijd 7 jaar. De totale impact van de indexering is derhalve maximaal 7 jaar indexering. Het Geldersch Landschap heeft een recht van vervroegde betaling van (een deel) van de verschuldigde bedragen in dit kader.

In het kader van de schikking zijn in 2024 rentelasten verantwoord van € 210.000, verantwoord onder het saldo financiële baten en lasten op pagina 59 en een bijdrage voor juridische kosten ad € 125.000, verantwoord onder de overige kosten bezittingen op pagina 55.

Kortlopende schulden

Alle onder kortlopende schulden opgenomen bedragen hebben een looptijd korter dan één jaar, met uitzondering van waarborgsommen, verantwoord onder de overige schulden, die vervallen bij beëindiging van het (huur)contract.

	31 december 2024	31 december 2023
Vooruitontvangen bedragen	674.250	587.600
Schulden aan leveranciers	2.531.400	1.983.200
Belastingen en premies sociale verzekeringen	615.200	622.150
Overige schulden	643.100	559.750
Overlopende passiva	4.854.700	4.852.700
Stand per 31 december	9.318.650	8.605.400

Vooruitontvangen bedragen

Deze post is als volgt te specificeren:

	31 december 2024	31 december 2023
Ontvangen voorschotten houtcontracten	199.600	110.700
Vooruitontvangen donateursbijdragen	155.600	75.400
Vooruitontvangen huren en pachten	319.050	401.500
	674.250	587.600

Onder de post vooruitontvangen huren en pachten zit per balansdatum een vooruitontvangen huurbedrag van € 217.500 waarvan € 202.500 een langdurig karakter heeft. Het bedrag valt in 14½ jaar vrij.

Schulden aan leveranciers

Deze post is als volgt te specificeren:

	31 december 2024	31 december 2023
Stand per 31 december	2.531.400	1.983.200

Belastingen en premies sociale verzekeringen

Deze post is als volgt te specificeren:

	31 december 2024	31 december 2023
Belastingen en premies sociale verzekeringen	398.850	404.000
Schulden terzake pensioenen	216.350	218.150
	615.200	622.150

Overige schulden

	31 december 2024	31 december 2023
Exploitatie vakantiewoningen	30.150	38.900
Pachtbeëindigingsvergoedingen	-	131.000
Accountants- en administratiekosten	33.950	32.050
Personeelskosten	32.650	43.450
Kantoorkosten	11.100	16.300
Kosten terreinbeheer	18.250	13.350
Onderhoud gebouwen	44.450	9.550
Bankkosten	31.050	26.550
Ontvangen waarborgsommen	152.050	135.250
Energiekosten	-	24.650
Projectkosten	207.000	21.100
Uitgelote obligaties	8.200	8.200
Overige	74.250	59.400
	643.100	559.750

Overlopende passiva

Deze post is als volgt te specificeren:

	31 december 2024	31 december 2023
Vooruitontvangen projectbijdragen	3.401.750	3.536.350
Vakantietoelage en vakantiedagen	872.200	799.250
Vooruitgefactureerde huren en pachten	580.750	517.100
	4.854.700	4.852.700

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Rechten uit hoofde van meerjarige subsidietoekenningen

- Contract Natuur en Landschap (SNL): voor de periode 2020-2025 is een overeenkomst afgesloten. Voor 2025 is een bedrag toegezegd van € 3.032.950.
- Nationale Postcode Loterij (NPL): voor de periode 2021-2025 is een nieuwe overeenkomst afgesloten tussen "LandschappenNL", een samenwerkingsverband van de 12 provinciale landschappen en de NPL. De uitkering over 2024 ad € 937.500 is ontvangen in 2025.
- Provinciale ondersteuningsbijdrage Geldersche Kasteelen: jaarlijks ontvangt de Stichting een ondersteuningsbijdrage. Voor 2025 is een bedrag toegezegd van € 1.248.850.
- SIM: voor SIM rood en groen is sprake van meerdere 6-jarige beschikkingen die in aanvangstijd verschillen (2020-2030). Voor 2025 is een bedrag toegezegd van € 1.506.200.
- Overige ondersteuningsbijdragen projecten: de stichtingen heeft diverse toezeggingen ontvangen voor nog uit te voeren projecten.
- De meeste subsidies zijn nog niet vastgesteld. Vaststelling vindt plaats op basis van de jaarrekening of nog in te dienen verantwoording. De looptijd van SIM-subsidies betreft 6 jaar. Vaststelling vindt plaats na indiening van de verantwoording na het einde van de looptijd en over de gehele periode.

Voorwaardelijke activa

De Stichting heeft in 2024 bericht ontvangen dat zij is opgenomen in een testament met een tweetrapsmaking c.q. tweetrapsvermogen. De Stichting kan nog niet direct aanspraak maken op de nalatenschap, waardoor sprake is van een voorwaardelijk actief met een omvang van naar schatting circa € 1,45 miljoen.

Voorwaardelijke verplichtingen

- De Stichting bezit gebouwen en terreinen waarvan de verwerving is geschied met behulp van subsidies. Bij eventuele vervreemding dient de subsidie te worden terugbetaald.
- De Stichting heeft een erfpachtovereenkomst met de gemeente Apeldoorn voor het gebied "De Loenermark" en het "Orderbos" tot 29 december 2048. De Stichting is vanaf 1 januari 2023 aan de gemeente een canon verschuldigd. In het geval de exploitatie negatief uitkomt, zal er geen canon verschuldigd zijn. Elk jaar wordt een exploitatieoverzicht aan de gemeente Apeldoorn beschikbaar gesteld.
- De Stichting heeft een erfpachtovereenkomst met de gemeente Scherpenzeel voor Huis Scherpenzeel van € 31.444 per jaar. Dit bedrag dient gedurende 11 jaren in gelijke termijnen te worden betaald (tot en met 2035). De bedragen worden ieder jaar geïndexeerd.

Meerjarige financiële verplichtingen

De Stichting is leaseverplichtingen aangegaan inzake lease-auto's voor een bedrag van € 100.250 welke binnen 37 maanden zullen vervallen. Van de totale leaseverplichting zal binnen 1 jaar € 46.950. komen te vervallen.

Andere verplichtingen

Het bezit van de Stichting is ten dele uitgegeven in erfpacht aan derden. Op grond van wettelijke en/of contractuele bepalingen kan de Stichting bij afloop van het erfpachtcontract verplicht worden de op deze gronden aanwezige opstallen over te nemen tegen de dan geldende waarde in het economisch verkeer. Uit hoofde van haar doelstelling heeft de Stichting de verplichting haar bezittingen duurzaam in stand te houden. De duur van deze verplichting, alsmede de hieraan verbonden financiële consequenties, zijn onbeperkt. Met deze verplichtingen is in de balans slechts rekening gehouden voor zover deze kwantificeerbaar zijn en op grond van de geldende regels voor jaarverslaggeving zijn toe te rekenen aan het boekjaar en/of voorgaande boekjaren.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er is geen sprake van gebeurtenissen na balansdatum met een materiële impact op de cijfers van de jaarrekening 2024.

Toelichting op de staat van baten en lasten over 2024

BATEN

Baten van particulieren

	Werkelijk 2024	Begroot 2024	Werkelijk 2023
Donateurs	1.264.600	1.378.750	1.476.150
Overige giften	2.335.300	249.000	284.950
Projectbijdragen	168.250	120.000	111.800
Verwervingen	35.050	-	18.800
Nalatenschappen	10.231.750	-	3.297.600
Ontvangen in het boekjaar	14.034.950	1.747.750	5.189.300

In het boekjaar zijn giften en nalatenschappen ontvangen waarbij specifieke eisen zijn gesteld aan de bestedingen. De ontvangen gelden zijn verantwoord en nader toegelicht onder de post bestemmingsfondsen, zie pagina's 40 tot en met 49.

Baten van bedrijven

	Werkelijk 2024	Begroot 2024	Werkelijk 2023
Bedrijfsvriendenkring	59.100	57.000	59.450
Projectbijdragen	56.700	97.500	8.250
Ontvangen in het boekjaar	115.800	154.500	67.700

Baten van loterijorganisaties

	Werkelijk 2024	Begroot 2024	Werkelijk 2023
Nationale Postcode Loterij	937.500	937.500	937.500

Nationale Postcode Loterij

De overeenkomst tussen "Stichting LandschappenNL", een samenwerkingsverband tussen de 12 provinciale landschappen en de Nationale Postcode Loterij loopt van 2021 tot en met 2025. Als beneficiënt deelt de "Stichting LandschappenNL" mee in de opbrengst van de loterij. Het jaarlijks uit te keren bedrag wordt jaarlijks door de Nationale Postcode Loterij bepaald.

In bijlage 2 is een overzicht opgenomen van de projecten die door de Nationale Postcode Loterij zijn gefinancierd.

Baten van subsidies van overheden

	Werkelijk 2024	Begroot 2024	Werkelijk 2023
<i>Rijk</i>			
SIM	1.405.550	1.281.000	1.301.000
Projectondersteuning	3.600	-	4.300
Overige	103.350	-	79.750
	1.512.500	1.281.000	1.385.050
<i>Provinciaal</i>			
Projectondersteuning	2.395.500	3.824.900	1.610.900
DAEB/DAB	348.000	348.000	540.000
Subsidie inzake functieverandering	-	1.440.000	3.500
Contract Natuur en Landschap (SNL)	3.029.700	3.010.400	3.003.900
Subsidie grondverwerving	52.000	-	-
Subsidie pachtbeëindiging	-	-	3.010.000
Ondersteuningsbijdrage Geldersche Kasteelen	1.202.450	1.135.800	1.135.750
	7.027.650	9.759.100	9.304.050
<i>Gemeente</i>			
Projectondersteuning	-	30.000	-
Overige	950	700	700
	950	30.700	700
<i>Waterschap</i>			
Projectondersteuning	2.450	-	-
Totaal baten van subsidies van overheden	8.543.550	11.070.800	10.689.800

Het activiteitsniveau van de projecten wordt reeds gedurende de looptijd weergegeven.

Alle subsidie-inkomsten hebben een incidenteel karakter met uitzondering van de SIM, DAEB/DAB, Contract Natuur en Landschap (SNL) en ondersteuningsbijdrage Geldersche Kasteelen welke een structureel karakter hebben.

De subsidie DAEB/DAB is vanaf boekjaar 2025 komen te vervallen.

De subsidie inzake functieverandering is om uiteenlopende redenen doorgeschoven naar 2025, onder andere door vertraging in de uitvoering.

Provinciale ondersteuningsbijdrage Geldersche Kasteelen: Provinciale staten hebben een bedrag van € 1.202.450 beschikbaar gesteld ten behoeve van de begroting 2024. Hier staat een aantal verplichtingen tegenover.

Baten van andere organisaties zonder winststreven

	Werkelijk 2024	Begroot 2024	Werkelijk 2023
Van Ewijck Fonds	7.500	7.500	7.500
Mevrouw A. Th. Vogler Fonds	36.650	36.000	59.150
Stichting De Versterking	25.000	-	12.650
Stichting Haagvalken	77.200	-	-
Het Cultuurfonds	42.900	-	31.700
Mondriaan Fonds	-	-	117.800
Dinamo Fonds	15.300	-	58.100
Diverse projectondersteuning	82.200	178.550	54.300
Per saldo	286.750	222.050	341.200

Baten als tegenprestatie voor levering van producten en/of diensten

	Werkelijk 2024	Begroot 2024	Werkelijk 2023
Verkoop van artikelen	107.150	117.250	105.750
Baten bezitsbeheer	9.029.250	8.752.700	8.517.800
Verantwoord in het boekjaar	9.136.400	8.869.950	8.623.550

Verkoop van artikelen

	Werkelijk 2024	Begroot 2024	Werkelijk 2023
Netto-omzet	372.500	279.200	290.050
Kostprijs	-265.350	-161.950	-184.300
Brutowinst	107.150	117.250	105.750

Baten bezitsbeheer

	Werkelijk 2024	Begroot 2024	Werkelijk 2023
Stichting Het Geldersch Landschap	6.106.300	5.879.000	5.919.350
Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen	2.922.950	2.873.700	2.598.450
Ontvangen in het boekjaar	9.029.250	8.752.700	8.517.800

Een specificatie van de baten en lasten uit bezitsbeheer zijn opgenomen op de pagina's 65 en 66.

Overige baten

	Werkelijk 2024	Begroot 2024	Werkelijk 2023
Overdracht Stichting van Tarel Bruins Fonds	38.000	-	850.000
Verkoop/ruiling bezit	422.350	-	-
Donateursexcursie/dag	28.700	35.000	35.800
Schade-uitkeringen en vergoedingen	11.950	-	72.600
Resultaat verkopen activa	39.100	31.000	150.100
Subsidie oude jaren	-	-	50.600
Mutatie voorziening dubieuze debiteuren	17.350	-	48.200
Dividend Buitenleven 2021-2023	-	-	37.450
Overige	16.700	-	53.400
Ontvangen in het boekjaar	574.150	66.000	1.298.150

In 2023 heeft het bestuur van Stichting van Tarel Bruins Fonds besloten om de Stichting te liquideren. Stichting Het Geldersch Landschap is één van de vier uitkeringsgerechtigden. In het boekjaar 2024 is een 2e uitkering ontvangen. Voor de ontvangen bedragen is een Fonds op Naam gevormd, zie pagina 48.

LASTEN

Toelichting bestedingen

	Besteed aan doelstellingen		wervingskosten			Kosten beheer en administratie	Werkelijk 2024	Begroot 2024	Werkelijk 2023
	Behoud en beheer bezittingen	Voorlichting en educatie	Eigen fondsen- werving	Acties derden	Subsidies				
Aankopen en verwervingen	1.274.350						1.274.350	200.000	95.950
Diverse projectkosten	7.251.950	162.050	183.550				7.597.550	9.173.150	6.146.600
Uitbesteed werk	5.056.950						5.056.950	4.337.150	4.433.700
Communicatiekosten		383.500	246.350				629.850	612.700	523.750
Personeelskosten	6.698.500	429.500	143.300		149.600	857.400	8.278.300	8.301.000	7.861.800
Huisvestingskosten kantoor						67.200	67.200	61.500	64.450
Bijdrage de Landschappen				24.100		36.100	60.200	60.000	54.150
Overige bijdragen externe organisaties	48.000						48.000	45.000	46.400
Kantoorkosten	339.450	5.600				254.600	599.650	575.400	573.950
Algemene kosten	92.900					164.300	257.200	167.500	315.600
Afschrijvingen	399.800					13.550	413.350	474.900	350.900
Vaste lasten (belasting en assurantie)	848.850						848.850	875.750	825.450
Overige lasten	286.350						286.350	-	3.777.900
	22.297.100	980.650	573.200	24.100	149.600	1.393.150	25.417.800	24.884.050	25.070.600

LASTEN

De verdeling van de lasten naar bestemming geschiedt op bedrijfseconomische basis, waarbij rekening wordt gehouden met de besteding van tijd en middelen aan de onderdelen.

Besteed aan doelstellingen

Behoud en beheer bezittingen

	Werkelijk 2024	Begroot 2024	Werkelijk 2023
Verwervingskosten bezittingen	1.274.350	200.000	95.950
Lasten bezitsbeheer	13.004.100	12.405.600	11.953.200
Projectkosten bezittingen	7.251.950	8.645.550	5.524.400
Overige kosten bezittingen	766.700	400.750	4.276.850
	22.297.100	21.651.900	21.850.400

Verwervingskosten bezittingen

In het boekjaar zijn bosgronden verworven in Staverden, Winterswijk, de Voorst, Epe-Emst en Doorwerth.

Lasten bezitsbeheer

	Werkelijk 2024	Begroot 2024	Werkelijk 2023
Stichting Het Geldersch Landschap	9.421.550	9.004.100	8.509.650
Vrienden der Geldersche Kasteelen	3.582.550	3.401.500	3.443.550
Ontvangen in het boekjaar	13.004.100	12.405.600	11.953.200

Een specificatie van de baten en lasten uit bezitsbeheer zijn opgenomen op de pagina's 65 en 66.

Projectkosten bezittingen

	Werkelijk 2024	Begroot 2024	Werkelijk 2023
Projectkosten	7.597.550	9.173.150	6.146.600
Af: Voorlichting en educatie	-162.050	-324.850	-507.450
Af: Eigen Fondsenwerving	-183.550	-202.750	-114.750
	7.251.950	8.645.550	5.524.400

Het activiteitsniveau van de projecten wordt reeds gedurende de looptijd weergegeven.

Overige kosten bezittingen

	Werkelijk 2024	Begroot 2024	Werkelijk 2023
Bijdragen externe organisaties	48.000	45.000	46.400
Kantoorkosten	339.450	318.500	315.300
Algemene kosten	92.900	37.250	137.250
Overige lasten	286.350	-	3.777.900
	766.700	400.750	4.276.850

De algemene kosten bestaan met name uit juridische kosten.

Overige lasten

	Werkelijk 2024	Begroot 2024	Werkelijk 2023
Vergoeding pachtbeëindiging	94.700	-	3.350.000
Kostenvergoedingen	125.000	-	-
Outplacement	-	-	227.600
Transitievergoedingen	45.500	-	71.450
Ruiling bezit	-	-	103.150
Overige	21.150	-	25.700
	286.350	-	3.777.900

De kostenvergoeding betreft een vergoeding van juridische kosten inzake het VGG-dossier.

Kostenpercentage bestedingen aan de doelstelling

Onderstaand is de verhouding van de totale kosten besteed aan de doelstelling in relatie met de totale baten procentueel weergegeven.

	Werkelijk 2024	Begroot 2024	Werkelijk 2023
Besteed aan doelstellingen	23.277.750	22.754.550	23.077.450
Som van de baten	33.629.100	23.068.550	27.147.200
Som van de lasten	25.417.800	24.884.050	25.070.600
Besteding doelstelling/som van de baten	69,2%	98,6%	85,0%
Besteding doelstelling/som van de lasten	91,6%	91,4%	92,0%

Kostenpercentage besteding doelstelling/som van de baten moet minimaal 65% zijn. Het kostenpercentage is in 2024 relatief laag. Belangrijkste oorzaak is het niet direct kunnen besteden van ontvangen erfenissen omdat er specifieke eisen zijn gesteld aan de bestedingen.

Het kostenpercentage besteding doelstelling/som van de lasten is constant en ligt in de afgelopen jaren boven de 90%.

Voorlichting en educatie

	Werkelijk 2024	Begroot 2024	Werkelijk 2023
Externe communicatie	51.150	62.600	52.800
Producten	11.350	16.500	13.650
Evenementen	1.700	3.800	3.350
Educatief excursieprogramma	4.400	7.500	1.350
Website	20.300	20.000	16.850
Donateurs - binding	237.700	248.250	214.850
Bedrijfsrelaties - binding	2.450	3.700	2.150
Jaarverslag	6.500	5.000	7.350
Overige	47.950	5.500	21.050
<i>Uitbesteed werk</i>	383.500	372.850	333.400
<i>Personeelskosten</i>	429.500	398.950	379.650
<i>Projectkosten</i>	162.050	324.850	507.450
<i>Kantoorkosten</i>	5.600	6.000	6.550
	980.650	1.102.650	1.227.050

Wervingskosten

	Werkelijk 2024	Begroot 2024	Werkelijk 2023
Kosten eigen fondsenwerving	573.200	575.700	431.750
Kosten acties derden	24.100	24.000	21.650
Kosten verkrijging overheidsbijdragen	149.600	146.550	144.100
	746.900	746.250	597.500

Kostenpercentage fondsenwerving

Onderstaand is de verhouding van de wervingskosten in relatie met de som van de geworven baten procentueel weergegeven.

	Werkelijk 2024	Begroot 2024	Werkelijk 2023
Wervingskosten	746.900	746.250	597.500
Som van de geworven baten	23.918.550	14.132.600	17.225.500
Kostenpercentage fondsenwerving	3,1%	5,3%	3,5%

De wervingskosten mogen niet meer bedragen dan 25% van de baten uit eigen fondsenwerving.

Kosten eigen fondsenwerving

	Werkelijk 2024	Begroot 2024	Werkelijk 2023
Externe communicatie	51.150	62.600	52.800
Producten	11.350	16.500	13.650
Evenementen	1.700	3.800	3.350
Educatief excursieprogramma	4.400	7.500	1.350
Website	20.300	19.950	16.850
Donateurs - binding	79.200	82.750	71.650
Donateurs - werving	22.950	30.000	1.600
Bedrijfsrelaties - werving	50	5.000	-
Bedrijfsrelaties - binding	800	1.250	700
Jaarverslag	6.500	5.000	7.350
Overige	47.950	5.500	21.050
<i>Uitbesteed werk</i>	246.350	239.850	190.350
<i>Projectkosten</i>	183.550	202.750	114.750
<i>Personeelskosten</i>	143.300	133.100	126.650
	573.200	575.700	431.750

Kosten beheer en administratie

	Werkelijk 2024	Begroot 2024	Werkelijk 2023
<i>Huisvestingskosten kantoor</i>	67.200	61.500	64.450
<i>Bijdrage Landschappen.nl</i>	36.100	36.000	32.500
Automatiseringskosten	171.850	154.300	154.700
Archief- en opslagkosten	4.150	3.000	4.300
Kantoorbenodigdheden	18.400	27.000	23.700
Porti- en telefoonkosten	59.650	63.600	69.400
Afschrijving kantoorinventaris	13.550	10.400	6.550
Overige kantoorkosten	550	3.000	-
<i>Kantoorkosten</i>	268.150	261.300	258.650
Accountantskosten	69.000	67.300	64.100
Juridische bijstand	6.450	5.000	28.200
Contributies en abonnementen	58.850	50.450	61.750
Overige algemene kosten	30.000	7.500	24.300
<i>Algemene kosten</i>	164.300	130.250	178.350
<i>Personele kosten</i>	857.400	894.200	861.700
	1.393.150	1.383.250	1.395.650

In de personele kosten zitten medewerkers in de staf zoals Personeelszaken, Bedrijfsvoering en Financiële Zaken.

De accountantskosten bestaan volledig uit honoraria inzake de jaarrekeningcontrole.

Kostenpercentage beheer en administratie

Onderstaand is de verhouding van de kosten van beheer en administratie in relatie met de bestedingen aan de doelstelling procentueel weergegeven.

	Werkelijk 2024	Begroot 2024	Werkelijk 2023
Kosten beheer en administratie	1.393.150	1.383.250	1.395.650
Besteed aan doelstellingen	23.277.750	22.754.550	23.077.450
Kostenpercentage beheer en administratie	6,0%	6,1%	6,0%

Het bestuur heeft bepaald dat het maximum 10% mag bedragen.

Saldo financiële baten en lasten

Te specificeren als volgt:

	Werkelijk 2024	Begroot 2024	Werkelijk 2023
Rente op banktegoeden	85.650	-	73.150
Dividend en couponrente	337.400	387.500	280.750
(On)gerealiseerde koersresultaten	1.937.600	599.000	1.905.450
Rentelasten	-58.400	-52.000	-54.000
Kosten van beleggingen	-99.500	-119.000	-88.150
Overige	-201.250	-	28.900
Netto beleggingsresultaat	2.001.500	815.500	2.146.100

Bijzondere posten

Deze post is als volgt te specificeren:

	Werkelijk 2024	Begroot 2024	Werkelijk 2023
Kwijtingsbetaling	3.208.350	-	-

In het boekjaar is met de Vereniging Gelijkberechtiging Grondbezitters (VGG) een schikking getroffen over de PNB-regeling. Het Geldersch Landschap zal in het kader van deze beschikking een bedrag van € 3.208.350 storten in een door de VGG op te richten fonds. Met de middelen in het fonds zal het particuliere natuurbeheer in Nederland een extra impuls krijgen.

Resultaatoverzicht

De aansluiting tussen het resultaat in de staat van baten en lasten van de verslaggevende eenheid en de afzonderlijke stichtingen is als volgt:

<i>Totaal resultaat van de verslaggevende eenheid</i>	<u>7.004.450</u>
<i>Totaal resultaat van de afzonderlijke stichtingen:</i>	
Stichting Het Geldersch Landschap	-1.638.750
Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen	842.100
Stichting Steunfonds Geldersch Landschap en Kasteelen	7.801.100
Brantsen Van de Zyp Stichting	-
	<u>7.004.450</u>

Baten en lasten bezitsbeheer Stichting Het Geldersch Landschap

Specificatie	Werkelijk 2024	Begroting 2024	Werkelijk 2023
Baten			
Houtopbrengsten	728.500	724.800	872.000
Opbrengsten eigen beheer	114.500	69.400	162.350
Contracten bezitsbeheer (oa pachten en huren)	5.053.200	4.928.200	4.675.950
Vakantiewoningen	172.150	136.500	169.200
Zakelijke activiteiten	37.950	20.100	39.850
Totaal baten	6.106.300	5.879.000	5.919.350
Lasten			
Planmatig onderhoud terreinen (TOP)	1.700.000	1.700.000	1.700.000
Fokprogramma zeldzame huisdieren	61.550	50.000	41.850
Afschrijving materieel	394.900	455.300	340.350
Onderhoud onroerend goed (POG)	1.300.000	1.100.000	1.100.000
Onderhoud onroerend goed (fonds de Ehze)	250.050	20.000	14.300
Incidenteel onderhoud onroerend goed	188.050	10.000	46.850
Huisvesting openstellingen	21.950	26.000	25.750
Vakantiewoningen	116.300	64.000	106.350
Zakelijke activiteiten	800	100	8.900
Documentatie en onderzoek	5.000	9.500	10.200
Personeelskosten	4.744.200	4.898.400	4.490.450
Vaste lasten/eigenaarslasten	638.750	670.800	624.650
Totaal lasten	9.421.550	9.004.100	8.509.650
Resultaat	-3.315.250	-3.125.100	-2.590.300

Resultaat uit bezitsbeheer Geldersche Kasteeler

Werkelijk 2024

Specificatie	Opengestelde kastelen	Niet opengestelde kastelen	Collectie	Werkelijk 2024	Begroting 2024	Werkelijk 2023
Baten						
Contracten bezitsbeheer (oa pachten en huren)	150.200	947.750	-	1.097.950	1.162.000	1.010.500
Vakantiewoningen	90.950	41.550	-	132.500	136.500	139.950
Opbrengsten terreinbeheer	2.200	1.950	400	4.550	7.450	12.400
Exploitatie opengestelde kastelen	1.687.650	300	-	1.687.950	1.567.750	1.435.600
Totaal baten	1.931.000	991.550	400	2.922.950	2.873.700	2.598.450
Lasten						
Onderhoud onroerend goed (POG)	382.650	217.350	-	600.000	600.000	600.000
Onderhoud onroerend goed incidenteel	13.500	44.650	-	58.150	40.000	23.350
Onderhoud onroerend goed (best. fonds)	-	4.700	-	4.700	-	30.900
Onderhoud terreinen	87.200	81.100	-	168.300	135.650	146.600
Documentatie en onderzoek	-	-	7.000	7.000	28.000	-
Huisvesting kastelen	201.850	-	-	201.850	241.300	248.400
Beheer inboedel	-	-	69.050	69.050	80.000	65.250
Afschrijvingen	4.900	-	-	4.900	9.200	4.000
Erfpachten	-	80.100	-	80.100	80.000	74.950
Vakantiewoningen	63.100	21.400	-	84.500	68.800	82.250
Personeelskosten	1.397.800	217.300	339.200	1.954.300	1.829.800	1.859.250
Kosten exploitatie opengestelde kastelen	139.500	100	-	139.600	83.800	107.800
Vaste lasten/eigenaarslasten	102.450	107.650	-	210.100	204.950	200.800
Totaal lasten	2.392.950	774.350	415.250	3.582.550	3.401.500	3.443.550
Resultaat	-461.950	217.200	-414.850	-659.600	-527.800	-845.100

Overige toelichtingen bij de staat van baten en lasten over 2024

Personeelskosten

In de staat van baten en lasten over 2024 zijn de volgende bedragen begrepen uit hoofde van bezoldiging van het personeel:

	Werkelijk 2024	Begroot 2024	Werkelijk 2023
Lonen en salarissen	6.179.700	6.320.300	5.948.850
Sociale lasten	933.900	984.950	909.050
Pensioenlasten	938.000	1.025.200	919.800
Overig	846.000	658.550	666.950
	8.897.600	8.989.000	8.444.650
Af: doorberekend aan derden	-16.000	-15.000	-17.900
Af: projectkosten in doorberekening	-603.300	-673.000	-564.950
	8.278.300	8.301.000	7.861.800

In de jaarrekening zijn de personeelskosten als volgt verdeeld:

* Bezitsbeheer (waaronder ook projecten)	6.698.500	
* Voorlichting en educatie	429.500	
* Eigen fondsenwerving	143.300	
* Overheidsbijdragen	149.600	
* Beheer en administratie	857.400	
		8.278.300

Gemiddeld aantal personeelsleden

	Werkelijk 2024	Begroot 2024	Werkelijk 2023
Vaste formatie	105,7	105,7	102,9
Flexibele formatie (BBL-ers/stagiaires)	6,8	10,6	8,3
Totaal aantal fte's (vast en flexibel)	112,5	116,3	111,2
Doorberekende projecturen	-7,8	-8,8	-7,5
Totaal aantal fte: bezitsbeheer, werving en promotie en algemeen	104,7	107,5	103,7

Bezoldiging medewerkers

Geldersch Landschap & Kasteelen heeft haar eigen arbeidsvoorwaardenpakket voor werknemers.

Bezoldiging directie

Per 1 januari 2024 is er sprake van een tweehoofdige directie. De directie bestaat uit:

- de heer M.P. van Maarseveen (voorzitter) - als directeur-bestuurder eindverantwoordelijk voor het functioneren van GLK;
- de heer T.W.M. Meeuwissen (lid) - als adjunct-directeur tevens de vervanger van de directeur-bestuurder bij (langdurige) afwezigheid en daarnaast hoofd van de afdeling Landschap en Kastelen.

	M.P. van Maarseveen directeur-bestuurder	T.W.M. Meeuwissen adjunct-directeur
Aard (looptijd)	onbepaald	onbepaald
uren	36	36
part-time percentage	100	100
periode	1/1-31/12	1/1-31/12
Jaarinkomen		
bruto loon/salaris	113.832	96.635
vakantiegeld	9.107	7.731
eindejaarsuitkering/eenmalige bonus	9.482	8.050
Totaal	132.421	112.416
Pensioenlasten (wg deel)	14.092	18.289
Pensioencompensatie	-	937
Totaal 2024	146.513	131.642
<i>Totaal 2023*</i>	<i>39.676</i>	<i>-</i>

De Raad van Toezicht heeft het bezoldigingsbeleid, de hoogte van de directiebeloning en de hoogte van andere bezoldigingscomponenten vastgesteld. Het beleid wordt periodiek geactualiseerd. Bij de bepaling van het bezoldigingsbeleid en de vaststelling van de beloning volgt Stichting Het Geldersch Landschap de Regeling beloning directeuren van goededoelenorganisaties (zie www.goededoelennederland.nl). De regeling geeft aan de hand van zwaartecriteria een maximumnorm voor het jaarinkomen. De weging van de situatie vond plaats door de RvT. Deze weging leidde tot een zogenaamde BSD-score voor:

- de heer M.P. van Maarseveen van 435 punten met een maximaal jaarinkomen van € 144.154 en een maximale totale bezoldiging van € 178.751;
- de heer T.W.M. Meeuwissen van 400 punten met een maximaal jaarinkomen van € 129.292 en een maximale totale bezoldiging van € 160.322.

Deze beloning bleef binnen de geldende maxima.

* De heer Van Maarseveen was in 2023 directeur-bestuurder in de periode van 1 oktober t/m 31 december. De heer Meeuwissen maakte in 2023 geen onderdeel uit van de Directie.

Nevenfuncties de heer M.P. van Maarseveen

Bestuurslid van de Faunabeheereenheid Kroondomein Het Loo, bestuurslid Stichting Vrienden van Gelderse Molen, lid raad van advies Visit Veluwe, lid raad van adviseurs Vereniging Rembrandt, lid raad van advies Project Prinsenhof, lid raad van advies Noord-Veluws Museum, lid raad van advies restauratie 16de-eeuwse tongewelf Grote Kerk Naarden, lid comité van aanbeveling nieuw Romeins Museum in Heerlen.

Nevenfuncties de heer T.W.M. Meeuwissen

Geen.

Bezoldiging Raad van Toezicht

De leden van de Raad van Toezicht ontvangen geen bezoldiging. Er is een onkostenvergoeding voor gemaakte kosten.

Vastgesteld door de directie:

drs. M.P. van Maarseveen
Directeur-bestuurder

Arnhem, 22 mei 2025

Goedgekeurd door de Raad van Toezicht:

M.A.J. van der Tas
Voorzitter

M.K. Arah

mr. E.C.J. Boerboom MBA

S. Bouaazi MsC RE

M. Doornekamp

drs. R.J.J. Stevens

mr. F.L.V.P.L. Tierolff

Arnhem, 22 mei 2025

Overige gegevens

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

De controleverklaring van de onafhankelijke accountant is op de volgende pagina opgenomen.

Voorstel resultaatbestemming

Het voorstel voor de resultaatbestemming is opgenomen onder de Staat van Baten en Lasten op pagina 26.

Aan de directie en raad van bestuur van
Stichting Het Geldersch Landschap

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Burgemeester Roelenweg 14-18
Postbus 508
8000 AM Zwolle

T: +31 (0)38 425 86 00

zwolle@bakertilly.nl
www.bakertilly.nl

KvK: 24425560

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2024

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2024 van de verslaggevende eenheid Stichting Het Geldersch Landschap gecombineerd te Arnhem gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in deze jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van verslaggevende eenheid Stichting Het Geldersch Landschap gecombineerd op 31 december 2024 en van het resultaat over 2024 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties.

De jaarrekening bestaat uit:

1. De balans per 31 december 2024;
2. De staat van baten en lasten over 2024;
3. Het kasstroomoverzicht over 2024; en
4. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van verslaggevende eenheid Stichting Het Geldersch Landschap gecombineerd zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het directieverslag en de overige gegevens in overeenstemming met RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie en de raad van toezicht voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- Het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of bij de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de raad van toezicht dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Zwolle, 26 mei 2025

Baker Tilly (Netherlands) N.V.

drs. E.H.J.D. Damman RA

Paraaf voor identificatiedoeleinden:

Specificatie van de door de Stichting beheerde terreinen

De bij de Stichting in beheer zijnde terreinen per 31 december 2024 kunnen als volgt worden gespecificeerd (in hectares):

	31 december 2024	31 december 2023
Beheereenheid West Veluwe en Vallei	2.940,3357	2.939,7643
Beheereenheid Rivierengebied en Zuid Veluwe	2.507,0653	2.514,5402
Beheereenheid Oost Veluwe	4.396,1819	4.383,6439
Beheereenheid Achterhoek	2.031,8887	2.016,8877
<i>Totaal bezit</i>	11.875,4716	11.854,8361
<i>In beheer voor:</i>		
Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen	31,7543	31,7543
Overig	18,3875	19,1226
	50,1418	50,8769
Totaal	11.925,6134	11.905,7130
Het verloop van het eigen terreinbezit was als volgt: (in hectares)		
Stand per 1 januari	11.854,8361	11.854,4415
<i>Mutaties</i>	20,6355	0,3946
Stand per 31 december	11.875,4716	11.854,8361
Specificatie mutatie bezit:		
Aankoopaktes	22,5201	1,4750
Verkoopaktes	-0,5974	0,0000
Erfpachtaktes	0,0000	-0,0384
Ruilingsaktes	-5,0275	-1,3966
Hernummeringen/correcties	-0,2747	0,1026
Nalatenschapsaktes/schenkingsaktes	4,0150	0,2520
<i>Mutaties</i>	20,6355	0,3946

Verantwoording NPL-projecten

Omschrijving project	Beschikbaar per 01-01-24	Kosten 2024	Beschikb. /tekort
Algemeen: aanvullende monitoring specifieke soortgroepen	33.150	24.872	8.278
Algemeen: CO2 Footprint	-	5.122	-5.122
Algemeen: graasdrukmonitoring	12.200	7.411	4.789
Algemeen: inrichting GNN (110,45 ha)	27.650	14.044	13.606
Algemeen: invasieve exoten 2de tranche (binnen GNN buiten N2000)	32.000	29.495	2.505
Algemeen: kwaliteitsimpuls bestaande Natuur (onderzoeken)	37.500	30.210	7.290
Algemeen: laadpalen	-	16.809	-16.809
Algemeen: onderzoek natuur en landschap 2024	48.400	44.812	3.588
Algemeen: opstellen beheervisies en evaluaties	61.000	49.988	11.012
Algemeen: Regio Deal Veluwe landbouw	-	703	-703
Algemeen: SNL-monitoring 2023	93.950	-	93.950
Algemeen: verduurzaming vrijgekomen woningen	-	318.400	-318.400
Algemeen: verduurzaming huurwoningen	200.000	277.788	-77.788
Biljoen: digitale beleving Overhagen	30.000	-	30.000
Cannenburg: vervangen beukenlaan	7.500	-	7.500
De Haere: exotenbestrijding	26.200	-	26.200
De Dellen: wildobservatiepost	-	14.016	-14.016
Duno: overlevingsplan voor Berghertshooi	-	501	-501
Heerlijkheid Beek: knuppelpad bronnenbos	-	996	-996
Hoerwaard: verhogen biodiversiteit	10.000	-	10.000
Hoevelaken: landgoedherstel	-	94.685	-94.685
Huis te Eerbeek: vervangen laan deel A (voorbereiding)	7.500	720	6.780
Huis te Eerbeek: vervangen Populieren en onderhoud Eikenlaan (voorb.)	7.500	-	7.500
Laakbos: populieren	-	1.149	-1.149
Loenermark: verduurzaming schaapskooi	-	41.144	-41.144
Mariendaal: finale fase eendjesvijver	44.000	54.325	-10.325
Noordoost Veluwe: bosverjonging	33.150	-	33.150
Noordwest Veluwe: bosverjonging	39.850	-	39.850
Staverden: kwaliteitsimpuls tuin en park	-	38.373	-38.373
Staverden: ontwikkeling terreinen KNHS	-	11.512	-11.512
Warnsborn: vooronderzoek herstel watergangen en beschoeiingen	18.750	28.372	-9.622
Neerijnen: herstel laan Voorstraat	28.000	14.666	13.334
Zuidoost Veluwe: bosverjonging	33.150	-	33.150
Zuidwest Veluwe: bosverjonging	33.000	-	33.000
Zwaluwenburg: bosherstel	-	654	-654
TOTAAL 2024	864.450	1.120.766	-256.316
Niet begrote en afgesloten/niet afgewikkelde NPL-projecten	2.361.512	-	2.361.512
Totaal	3.225.962	1.120.766	2.105.196

Het totaal aan beschikbare NPL-projectgelden per 31 december 2024 wordt meegenomen naar volgend jaar. Daar waar op projectniveau een tekort aanwezig is eind 2024, wordt dit verrekend binnen het totaal aan beschikbare NPL-projectgelden.

Groepsstructuur verslaggevende eenheid Stichting Het Geldersch landschap

De verslaggevende eenheid Stichting Het Geldersch Landschap gecombineerd bestaat uit de volgende stichtingen: Stichting Het Geldersch Landschap, Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen, Stichting Steunfonds Geldersch Landschap en Kasteelen en Brantsen Van de Zyp Stichting.

Stichting Het Geldersch Landschap

Statutaire naam : Stichting Het Geldersch Landschap
Vestigingsplaats : Arnhem
Kvk-nummer : 41047543
Rechtsvorm : stichting
Doelstelling : De Stichting heeft ten doel onder meer het behoud van en de zorg voor alsmede voorlichting en educatie omtrent landschappelijk, natuurwetenschappelijk en/of cultuurhistorisch opzicht belangrijke terreinen in de provincie Gelderland met de zich daarop bevindende monumenten van geschiedenis en kunst, in het bijzonder die, bedoeld in de Monumentenwet.

Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen

Statutaire naam : Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen
Vestigingsplaats : Arnhem
Kvk-nummer : 41047558
Rechtsvorm : stichting
Doelstelling : De Stichting heeft ten doel de in de provincie Gelderland aanwezige kastelen, kasteelruïnes en historische landhuizen met de daarbij behorende inventarissen, tuinen, opstallen en erven te behoeden voor verval en ondergang en bij te dragen aan het behoud van de hierin besloten kunsthistorische, cultuurhistorische en landschappelijke waarden alsmede voorlichting en educatie omtrent bovenstaande.

Stichting Steunfonds Geldersch Landschap en Kasteelen

Statutaire naam : Stichting Steunfonds Geldersch Landschap en Kasteelen
Vestigingsplaats : Arnhem
Kvk-nummer : 41048515
Rechtsvorm : stichting
Doelstelling : De Stichting heeft ten doel in bijzondere gevallen materiële steun te verlenen aan de Stichting Het Geldersch Landschap en Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen. Daartoe tracht de Stichting fondsen te werven en voert zij het beheer over het aan haar toevertrouwde vermogen.

Brantsen Van de Zyp Stichting

Statutaire naam : Brantsen Van de Zyp Stichting
Vestigingsplaats : Arnhem
Kvk-nummer : 41048347
Rechtsvorm : stichting
Doelstelling : De Stichting heeft ten doel het bijeenhouden en verzorgen van een verzameling portretten en andere herinneringsstukken betrekking hebbende op het geslacht Brantsen en aanverwante geslachten.

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'J. Bakertilly'.

Samenstelling Raad van Toezicht en Directie

Raad van Toezicht

M.A.J. van der Tas, voorzitter
M.K. Arah
Mr E.C.J. Boerboom MBA
S. Bouaazi MsC RE
M. Doornekamp
drs. R.J.J. Stevens
mr. F.L.V.P.L. Tierolff

Directie

drs. M.P. van Maarseveen, directeur-bestuurder
T.W.M. Meeuwissen

Financiële Audit Commissie

S. Bouaazi MsC RE
M. Doornekamp
mr. F.L.V.P.L. Tierolff

